ظالم

ستەمکار

نووسینی : قاسم محسن عولا

٢٠٢١

پیشەکی

(ستەم كار)

بسم الله الرحيم المنان، بسم الله خالق السموات والأرض ذو العزة والاكرام ، الحمد الله الكريم حمدا طيبا مبالاكا فيه بقدر السموات والأرض ، وقدر ما بينهما من شيء بعد ، نشكر الله ، ونؤمن أنه الواحد الذي لاثاني له ، وأن نبينا محمد عبده ورسوله ، ونعوذ بالرحيم من أن نضل ونعوذ بالله من السوء والنسيان ، أما بعد ...

سوپاس و ستاییشی بی پایان بۆ پە روە رد گاری هە مووان بۆ خوای میهرە بان دانە ری زەوی وراگری ئاسمانە کان ، وە درود و رە حمە تی نە براوەش بۆ سە گیانی پاکی پیشە وای مرۆڤایە تی محمد ، وە هە روەها بۆ سە رگیانی هاوەل و شوینکە و توانی هە تا هە تایە .

بۆیە منیش بە باشی دە زانم کە هە ستم بە نووسینە وە ی ئە م نامیلکە یە بە ناو نیشانی (ستە مکار) چونکە زۆر بە سوودە بە لامە وە ، لە م رۆژگارە دا بە ردەوام و رۆژ لە دوای رۆژ ستە م زولم لە خە لکی سە ر زە وی دە کریت ، وە لە موسلمانانی جیهان و بە تایبە تی موسلمانانی وە لاتە کە مان بۆیە بە باشی دە زانم کە ئە م نامیلکە یە بە سوود بیت بۆ خوینە ری بە ریز چونکە پە ندو ئامۆژگاریە بۆ ستە م کاران و زالمان، ئە و کە سانە ی کە خۆ بە گە ورە دە زانن غرور بەر چاویانی گرتووە خە لك نا بینن بە س خۆیان بە فیز لووت بە رز دە بینن ..

بە هیوای ئە وەی ببیتە مایە ی سود و قازانج بۆ موسلمانان هە روە ها ببیتە تیشویە ك بۆ قیامە تی منیش .

دواکارم لە خوای پە روەردگار ئە م کارە م لی قبول بکات ، ونیە تم خالص بکات تیایدا تەنها بۆ خۆی .

واخر دعوانا أن الحمدالله رب العالمين ..

---١

له پیشه کی دا به پیویستی ده زانم باسی بابه تیکی گرینگ به که م که له رابردوودا هه ر له سه رده می دروست بوونی مرۆڤ باوکه ئاده م وه دایکه حواء دا ، وه کیشه مه کیشی ژیان له مل ملانی مرۆڤه کان به رده وامه تاکو ئیستا هه ل به زین و دابه زینی مرۆ ڤه کان هه روه ها نه زانین و جاهیلی غافل بوون له بی ئاگایی دینی (خوای گه وره) ، وه سته مکارو زولم ناحه قی نا عه داله تی ناداد په روەری له نیوان مرۆڤه کاندا ، وه خۆ به گه وره زانین و تکبر له نیوان گه وره و بچووك به واتای عبدو کۆیلایه تی یان خۆ به گه وره زانین غروری به ده سه لات و مال و سامان مندال یان پله ی علم زانست یان جوانی له خۆ باوی یان شانازی کردن به عشیره ت و عسب و نسب ...

بۆیه (خوای گەوره) له قورئانه پیرۆزه که یدا وه پیغه مبه ری خوا له فه رمووده کانیدا ئه م جۆره که سانه به خراپه کار ناو ده بات چونکه ده بیته هیلاکی ده رده سه ری بۆ دنیاو دوارۆژدا بۆیه ئه م جۆره که سانه له ناو کۆمه لگاو به قیزه ونترین که س داده نریت ، له هه ر گۆمه لگایه دا ئه م جۆره که سانه هه بن بی گۆمان به رەو خراپه کاری هه نگاو ده نیت ، به د ره وشتی و به د اخلاقی و زولم سته م و ناحه قی نا عه داله تی رووده دات ، شیرازه ی کۆمه لگا تیك ده جیت ، ریژه ی هه ژرای زیاد ده كات و وه ریژه ی بی دینی زیاد ده کات خراپه کاری زۆر ده بیت فسادی و فتنه و ئاشوب زۆر ده بیت وه که سی پاك ده بیته نا پاك که سی خیانتکار ده بیته پاك واتا ناکه س به چه زۆر ده بیت ، ده بیته دوو جینی جیاواز که سه بی گوناه و فه قیرو پاك و بیگه رده ، وه که سه خراپه کاره کان و نه زان و جاهل و سته مکارو زالم و چه وسینەوه و خۆ به گەوره زانین و پی وا یه (خوای گه وره) به س به تنها ئه و جۆره مرۆڤه ی دروست کرده وه ئەوانی تر له خه زمه ت ئه و دا بن ، وه ك بنی ئیسرائیل بروا یان وایه مرۆڤه کانی تر له خه زمه ت ئه وان (خوای گەوره) دروستی کردوون ، بۆ یه (خوای گه وره) له قورئانه پیرۆزه که یدا سیفاتی ئه م جۆره مرڤانه مان بۆ باس ده کا و هه روه ها به سه رها ت و چیرۆکی ئه م جۆره مرۆڤانه له قورئاندا باس ده کات وه پیغه مبه ری خوا (صلى الله عليه وسلم) له فه ر مووده کانی دا باسی ئەم جۆره مرۆڤانه ده کات ، وه هه روه ها به سه رهاتی هاوه لانی پیغه مبەری خوا (صلى الله عليه وسلم) زۆرن بۆ ئه م جۆره مرۆڤانه وه پیشینان و زانایانی ئاینی پیرۆزی ئیسلام زۆر باسی ئه م جۆره مرۆڤانه یان باس کردووه ...

یه كه م : (سته مكار) و (زالم) :

بی گومان سته مكار یان زالم ئه و كه سه یه كه زولم ده كات له خۆی و له ده ورو به ره كه ی یان ئه و كه سانه ی له ژێر ده ستی دان حه ق ده كات به نا حه ق و نا حه ق ده كات به حه ق ، وه یان حه ق و باتل لیك جیا ناكاته وه ، بۆ یه بهم جۆره كه سانه ده گوتریت سته مكار یان زالم ، به واتایه كی تر سته مكار ئه م جۆره كه سانه ن پشتیان له ئاینی پیرۆزی خودا كردوه به حه قی نازانن وه په یره وی روكنه كانی ئاینی پیرۆزی خوا ی گه وره نابن پشتی تی ده كه ن وه په یره وی ناكه بۆ نموونه وه ك شریك و هاوەل بریاردان بۆ(خوای گه وره) ئه مه گه وره ترین سته مه كه له خۆی ده كات ، یان سته م و زلم له كه سانی بی ده سه لات ده كات ما فیان پی شه ل ده كات وه ده یان چه وسینیته وه ئازاری كه سانی بی ده سه لات ده دات مال و سامانیا به نا حه ق ده خوات هیچ ما فیكیان پی نادات كه شایه نیان بیت هه میشه و به ردەوام سته میان لی ده كات ، ره ش سپی ده كات و سپی ره ش ده كات له به ر چاویان ، ئه گه ر پاشابی یان كاربه ده ست و ده سه لات دار بیت یان كه سانی ئاسایی بیت هه ركه سیك زولم بكات ئه كه سه دووره له رەحه تی خودا وه دووره له م په یامه ی كه (خوای گه وره) ره وانه ی كردووه بۆ پیغه مبه ره كه ی (صلى الله عليه وسلم) هه میشه كه سانی سته م كار دوا ساته كانی ژیان زۆر به سه ختی به ری ده كه ن بۆ یه (خوای گه وره) یان له دونیا دا تۆله یان لی ده ستینی یان له دوا رۆژدا به لام زۆربه ی ئه و كه سانه ی سته مكارو زالم و زۆردارن ، له دونیا دا تۆله ی لی كردونه وه بۆ نمونه وه فیرعه ون و، هامان و، قارون ، ابو جهل و، عتبه و ، شیبه و ، كافرانی قوریش ، وه هه روه ها له سه رده مه كانی تردا وه ك امبراتۆریه تی رۆم و فارس ، وه هه روەها له سه رده مه شدا وه ك ئه م حوكمرانانه به چاوی خۆما بی بینما جۆن ریسوا كران له به رچاوی هه موو خه لكی سه ر زه وی بۆ نموونه وه ك صدا م حسين و ، قه زافی ، حوسنی نامو‌بارك و ، هه روەها هی تریش به ردوام (خوای گه وره له سه ر رووی زه وی ره زیل و رسوایان ده كات ئه و كه سانه به رامبه ر مله ته كه یان خراپ بن ئان ئه و كه سەی به ناحه ق زولم له كه سیك ده كات ما فی پیشه ل ده كات (خوا گه وره) ریسوای ده كات له دونیا و دوا رۆژ دا بۆ یه له ئاخیرەت جگای ناو ئاگری دۆزەخه بۆ هه تاهه تایی چونكه هیچ كرده وه یه كی نه كردووه جگای ره زامه ندی پەروەردگاری بیت بۆ یه هه میشه (خوای گەورە) دژمنی سه رسه ختی ئه م جۆره كه سانه یه كه زولم سته م له خه لك ده كه ن ما فیان پی ناده ن ئازاریان ده ده برسیان ده كه ما لو سامانیان به نا حه ق ده خۆن گویی به دوا كاریه كانی خه لك ناده ن پشت گویان ده خه ن ، بۆیه شوینیان له ناو ئاگری دۆزه خه ئه م جۆره كه سانه ، سته مكار هه میشه گویچكه نیه و ببیستیت و ه چاوی نیه ببینیت ، وه دلی نیه ره حمی هه بیت چونكه ختمی ره شی پیوه یه دلی ره ش بووه گویی كه ر بووه چاوی كویر بووه ، هیچ كات حه ق نا بینی نابیستیت و رحمی پی نیه ، بۆیه ته نهاو ته نها بیر له به رژه وه ندی خۆی و دارو ده سته سته مكاره كه ی ده كاته وه ، له هه وا دا ده

---٣

ژيت واتا : وه ك ئاژه ل بير ده كاته وه چونكه وه درنده يه ك په لامارى خه لك ده دات و هيچ گوى پى نادات ئه مه تاوانا يانا هه ميشه خه ريكى وورگيه تى و چاوى قه ت تير نابى له مژينى خوينى خه لك هه رده م تامه زرۆى ئازاردان و كوشتنى خه لكى بى تاوان و بى ده سه لاته ...

ده بيت بزانين سته مكار جۆنه سيفاته كانى جين وه كى سته م كاره ئه و كه سه ى كه سته م ده كات و بير له سته مه كه ى ناكاتەوه بۆ دوا رۆژ جى به سه ر ديت له دونياو له ئاخيره ت دا ، هه روەها سته م دوو جۆره يه كه ميان : ئه وه خاوه نه كه ى له بازنه ى ئيسلام ده جيته ده رەوه بۆ نموونه وه ك : هاوەل برياردان و كفرو شريك يان حلال حرام بكەى يان حرام حلال بكه ى ، وه ك كوشتنى خه لك به نا حه ق ، يان حلال كردنى حرامكراوه كان ، وه ك زينا ، شراب خواردن ، ..هتد يان حرام كردنى حلال كراوه كان ... هتد .

دووەميان :خاوه نه كه له بازنه ى ئيسلام ده رناكات ، بۆ نموونه وه ك : رباء ، دزى ، بوختان ، درۆ كردن ، نيفاق و دوو روويى ، .. هتد .

هه روه ها سيفاته كانى سته مكار هه ر وەك سيفاتى نيفاق دوور وانه هه ميشه خۆ به كه سكى باش ده زانن له نا خه لكه ده لين ئيمه چاكه كارين كارى چاك ده كه ين ، بەلام وانيين چونكه خراپه كارن هه ميشه و به رده وام درۆ ده كه ن له گه ل خه لكدا ، هه رگيز ووشه ى راستى له ده م يان ده رنايه ت هه تا درۆ هه بى ئه م رۆ درۆيه ك ده كه ن به يانى (خواى گه وره) درۆكه يان لى ئاشكراده كات رووى راسته قينه يان دەردە خات له نا خه لكدا ، هه ر گيزاو هه رگيز خاوه ن په يما ن و وه عدى خۆيان نين به رده وام بى به لينن به لين و په يمانى خۆيان نا به نه سەر ، وه ئه ده سه لاته ى كەى كه له لايانه كه به ئه مانه ت (خواى گه وره) پى داون له به رژه وەندى خۆيان و دارو ده سته كه ى خۆيان به كارى ده هينن به زولم و سته م واتا خاوه ن ئه مانه ت نين نا پاكى لى ده كه ن بۆ به رده وام بوونى ده سه لاتى خۆيان له حوكم رانى زالمانه ى خۆيان ، هه موو كات سته م كاره كان روويه كى زۆر بته ويان هه يه وه ك پيستى براز وايه قه د شرم و عيبه نازانن ئه م رۆ درۆيه ك ده كه به يانى لى يان ئاشكرا ده بيت ، واتا هيچ شه رم و حيايان نيه به د ره وشترين كه سى سه ر ئه م زه مينه ن ، هه ر به دواى ئاره زووه كانيانن بى ئه وەى بير بكه نه وه و ژيرى به كار بى به دواى شه هوەت بازى بى ره وشتى دا ده گه رين مالى خه لك به ناحه ق دا گيرده كه ن يان ولاتان دا گير ده كه ن ، زۆر دارن حه ق كى كه س نا ده ن به ته واوه تى بير له كه س و كارو دارو دسته يان ده كه نەوه ، ئه وانه هه ميشه لووت به رزن ، خۆ به گه وره ده زانن ، خه لكى به بچووك ده زانن ، ئەم جۆره كه سانه هه ميشه به ئازاردانى خه لك دل خۆش ده بن ، بوختان بۆ خه لك دروست ده كه ن ،برسيه تى بۆ خه لك دروست ده كه ن بۆ ئه وه ى خه لك وه ك ده جال بيان په رستن ، له راستى دا ئه م سته مكارانه به خۆيان زۆر بچووكن زۆر نه زانن ، كه جى هيچ بير له (خواى گه وره) نا كه نه وه كه چه ند گه وره و ميهره بانه خاوه نى هه موو ئاسمانه كان و زەويه خاوه نى هه مووشتيكه له گه ردونه دا ، بيرنا كه نه وه كه چەنده بچووكن به رامبه ر به (خواى گه وره) ،

٤---

عەقل و ژیریان بە کار نا هینن کە (خوای گە ورە) بە تووند ترین شیوە سزایان دە دات یان ئە وە تا بۆ هە تا هە تایی لە ئاگری دۆزەخ دادەبن یان بە پی گوناه و تاوانە کە یان لە نا ئاگری دۆزەخ دادە بن ، بۆ یە دە لیم لە م سە ردە مە دا ستە مکارە کان زۆر ترن و زیاترن لە رابردوودا چونکە لە رابردوو یە فیرعە ون هە بوو یان یە ك صدام حسین بە لام لە کاتە دا

ریژە کە زۆرتر بووە خۆیان حە شارداوە لە ژیر پە ردە ی موناڤق دوو رووی خۆیاندا لە م سە ردە مە دا خە لکی ست مکار زۆرن و خرا پە کار زۆرن و زولم زۆر بووە ، بۆیە قوئانی پیرۆز بۆ هە موو سە ردە میکە بۆمان باس دە کات ستە مکار کیە سزای جیە و یان فە رموودە کانی پیغە مبە ری خوا (صلى الله عليه وسلم) کە دە ربارە ی نیشانە کانی رۆژی دوای دا بۆ مان باس دە کات کە ستە مکار جۆن زۆر دە بن لە م سە ردمە دا..

(خوای گەورە) دە فەرموویت : ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ﴾ ابراهيم ٤٢ .

واتا : ئە ی پیغە مبە ری خوا (صلى الله عليه وسلم) وا گومان مە بە کە خوا بی ئاگایە لە و کارو کردەوە یە ی ستە مکاران دە یکەن ، بە راستی خوا سزا کە یان دوا دە خات بۆ رۆژیك کە چاویانیان تیایدا ئە بلە ق دە بن (جاری وایش هە یە هە ر لە دونیا دا ستە کاران ریسوا دە کات و تۆلە یان لیدە ستینیت .

گومان لە وە دانیە کە خۆشی و بە ختە وەری و خۆشحالی و ئاسودە یی و ئارامی مرۆڤ لە وە دایە دلی پربیت لە ئیمان و خۆشە ویستی (خوای گە ورە) وە دوورکە وتنە وە لە ستە م و زولم و تاوان وە سە رپیچی کردنی فە رمانە کانی (خوای گە ورە) بە تاییە تی لە رۆژگاری ئە مرۆدا کە لە لای مرۆڤە کان ستە م و زلم و تاوان شرین بووە ، وە پە رستن و عیبادە تی (خوای گە ورە) قورستر بووە لە لایان ..

هە ر وە ك قتادە- رحمە تی خوای گە ورە ی لی بیت – دە فە رموویت : ((إن القرئن يدلكم على دائكم ودوائكم ، أما داؤكم فذنوبكم ، وأما دواؤكم فالاستغفار)). اخرجه البيهقي في(شعب الايمان) ٦٧٤٥ .

واتا : خوای بە ر زو پیرۆز لە قورئان دا دە رد و دەرمانە کە ی خۆتانی بۆ دیاری کردون ، دەرد تان تاوانە ، دەرمانە کە ی تە وبە و دوای لیبوردنە ، پاك بونە وەیە لە تاوانە ی ئە نجامتان داوە .

وە هە روە ها لە و زانا بە ریزانە ی پیشینان (ئیبن قییم) رحمە تی خوای لی بیت ، کە پی دە لین : پزیشکی دلان ، کە کتیبیکی بە پیز و پوخت و جوانی نو سیوە بە ناوی : (الداء والدواء)).

وە هە روەها (ئیبن قییم) رەحمە تی خوای لی بیت دە لی : ((وللمعاصي من الاثار القبيحة المذمومة والمضرة بالقلب والبدن والدنيا والاخرة ما لا يعلمه إلا الله)) انظر (الداء والدواء ١٣٢ .

---٥

واتا : تاوان یان سته م یان زولم ، گه لیك شوینه‌وارو كاریگه ری زه‌ره رمه ندی هه یه بۆ سه ر دل و ده روون و لاشه ش ، هه م بۆ دونیا و دوا رۆژ ، هه م بۆ دین وهه م بۆ ژین)) .

به كورتی پیناسه ی سته م یان زولم و تاوان :

بریتیه له : شكاندنی فه‌رمان كراویك یا ن كردنی ریگری لیكراویك .

بریتیه له : له شكاندنی سنوری خوا وسه رپیچی كردنی وه توره كردنی (خوای گه وره) .

بریتیه له : له خۆ دوورخستنه وه له پادا شتی به هه شت و ره زامه ندی (خوای گه وره) وه خۆ نزیك كردنه وه له ئاگری دۆزه‌خ ..

بریتیه له : ئه وكاره یه كه دل رق ده كات ، ئه گه رچی ختمی ره ش له سه‌ر دلی دواه‌ی به هیچ جۆریك ده ست نا پاریزی له سته م و زولم و تاوان به ردوام سنوره كانی (خوای گه وره) ده به زینیت سه رپیچی فه رمانه كانی (خوای گه‌وره) ده كات له كاری خرا په كاری دا ..

بریتیه له : له و كه سه ی كه به رده‌وام حرامه كان حه لال ده كات بۆ به ر ژه وندی خۆی .

بریتیه له : كه سی سته م كار خۆی بی به شت ده كات له زانستی شه رعی (خوای گه وره) به دوای زانست نا گه ری به ردوام به دوای غا فل بوون و نه فامی شه رعی (خوای گه وره) دا ده گه ری بۆ به ژه وه‌ندی خۆی به كاری ده هینیت .

بریتیه له : وحشیه تی به رده وام له دلی دا جیگیر كردووه و ، وه ك ئاژه‌ل ده ژیت و وحشیه تی و تاوانكارو بی به زه یی له نا و خه لكدا هه میشه ره حمی له دل دانیه ..

هه روه‌ك (خوای گه وره) ده فه رموویت :﴿ وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ﴾ **التوبه ١١٨ .**

واتا : ئه م سه ر زه‌ویه به م فراوانیه هات به یه ك دا له و كه سانه ی دواكه‌وتن وفه‌رمان شكینیان كرد، به‌لكو له خۆیشیان بیزار بوون .

هه ر بۆیه سته مكار و زالم ، جا كاتیك تاوانیك ئه نجام ده‌دن وه‌حشه تیك له دلیاندا دروست ئه بیت دژی به رژه وه ندیه كانی هه موو خه لكین خو یان دوور ده خه نه‌وه له خه لك چونكه به كه میان ده زانن و خۆیا په راگه نده یی خه لك ده كه ن دوور له هیچ به هایه كی مرۆڤا یه تی تاوان و سته م ده كه ن ..

٦---

باسی سته م کردن له قورئانی پیرۆز دا سوونه تی پیغه مبه ری خوا دا (صلی الله علیه وسلم :
بی گومان سته م کردن قیزه ون ترین و ناشرین ترین کوناه و تاوانه یه کیکه له تاوانه گه وره کاندا هه روه ك (خوای گه وره) ده فه رموویت : ﴿وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا﴾ الفرقان ١٩ .
واتا : جا هه که سیتان بیه ویت سته میك بکات ، ئه وا ئیمه سزا یه کی سه خت و گه وره و سامانکی پی ده چیژین .

به راستی (خوای گه وره) سته م و تاوان له که س قبول نا کات هه ر که سیك سته میك له که سی کی تر بکات ئه وا (خوای گه وره) سزا یه کی زۆر گه وره و سامناکی بۆ دا ناوه ، جا ئه م سزایه که (خوای گه وره) له م ئایه ته دا باسی ده کات ده بیت چ سزایه ك بیت چونکه ده لیت : ﴿عَذَابًا كَبِيرًا﴾ بی گومان سزایه کی گه وره ی دا ناوه بۆ سته م کار ، هیچ کات جیگای قبول کردن نیه له لای (خوای گه وره) که سیك سته م له که سیکی تر بکات ، وه ك ماف پیشه ل کردن و ئازاردانی خه لك و کوشتنی به نا حه ق و خواردنی مال و سامان خه لك به نا حه ق و یان یان بوختان و ناو ناتۆره نان له خه لکی یان دا گیر کردنی ما لی خه لك بەه نا حه ق یان داگیر کردنی ولاتان بۆ به ژه وەندی خۆیان ، جا ئه گه ر هه که سیك بیت ئیماندار یان بی ئیمان نا بیت مافی که س پیشه ل بکریت له سه رزه مینه ...
(خوای گه وره) ده فه رموویت :﴿ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾الشوری ٨ .
واتا : بی گومان سته مکارانیش هیچ پشتیوان و یاریده ده ریکیان نابیت .
هه ر بۆ یه سته مکاران له دوا ساته کانی ژیانیادا هیچ که سیك ناتوانیت به فریا یان بکه ویت جگه له (خوای گه وره) که رەحم و میهربانی خۆ بژینیت به سه ریاندا ئه گه رنا هیچ که سیك پشتیوانیان لی نا کات به سزای خۆیان ده گه ن هه ر وه ك : فیر عه ون و هامان قارون عتبه و شیبه اباجهل و کاسانی تر له رابردوودا بوونه په ندی هه موو سه رزه مین له جیهانه دا هه میشه عاقیبه تیان خیر نه بووه خیریش نابیت سته مکاران دوا مه نزل گه یان ناو ئاگری دۆزەخه بۆ هه تا هه تایی ...

له فه رمووده یه کی پیغه مبه ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده فه رموویت : ((اتقوا الظلم فإن الظلم الظلمات یوم القیامة)) .
واتا : خۆتان له سته م کردن بپاریزن ، چونکه سته م کردن تاریکیه له رۆژی قیامه تدا .

هه روه ها له فه رمووده يه قودسيه ى پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم):

عن ابي ذر الغفاري رضي الله عنه ، عن النبى (صلى الله عليه وسلم) ((فيما يرويه عن ربه عز وجل أنه قال : ((يا عبادي إني حرمت الظلم علة نفسي ، وجعلته بينكم محرما فلا تظالموا ، يا عبادي كلكم ضال إلا من هديته ، فا ستهدوني أهدكم ، يا عبادي كلكم جلع إلا من أطعمته ، فاستطعموني أطعمكم ، يا عبادب كلكم عار إلا من كسوته ، فاستكسوني أكسكم ، يا عبادي إنكم تخطئون بالليل والنهار ، وأنا أغفر الذنوب جميعا فا ستغفروني أغفر لكم ، يا عبادي إنكم لن تبلغوا ضرى فتضروني ، ولن تبلغوا نفعي فتنفعوني ،يا عبادي لو ان أولكم وآخركم وإنسكم وجنكم كانوا على أفجر قلبرجل واحد منكم مازاد ذلك في ملكي شيئا ، ياعبادي لو أن أولكم وآخركم وإنسكم وجنكم قاموا في صعيد واحد فسألوني ، فأعطيت كل واحد مساألته ما نفص ذلك مما عندي إلا كما ينقص المخيط إذا أدخل البحر ، يا عبادي إنما هي أعمالكم أحصيها لكم ثم أوفيكم إياها ، فمن وجد خيرا فليحمد الله ، ومن وجد غير ذلك فلا يلومن إلا نفسه)). رواه مسلم

واتا : له أبى ذر الغفاري ، يه وه (خوا لى رازى بيت) له پيغه ميه رى خوا (صلى الله عليه وسلم)   له فه رمووده يه كى قوسيدا كه لەخواى په روەردگاريه وه كه ده فه رموويه تى : ئه ى به نده كانم! " من سته مم له سه رخۆ حرام كردوه و ، له نيوان ئيوه شدا حرامم كردووه ،سته م له يه كتر مه كه ن ، ئه ى بەنده كانم !" هه مووتـان گومران مه گه ر ئه وا نه تـان نه بين كه من رينموويم كردوون ،وه دواى رينموويم يا ن هيدايه تم لى بكه ن رينموويتان ده كه م يان هيدايه تـان ده دم ، ئه به نده كانم ! " هه مووتـان برسين مه گه ر ئه وا نه تـان نه بيت كه من خواردم پى داون ،دواى خواردنم لى بكه خواردتـان پى ده دم ، ئه ى به نده كانم !" هه مووتـان رووتن مه گه ر ئه وانه تـان نه بيت كه من پوشته م كردوون ،دواى پوشاكم لى بكه ن پوشته تـان ده كه ، ئه ى به نده كانم !"ئيوه شه و رۆژهه له ده كه ن منيش له هه موو تـاوان و هه له كانتـان خۆش ده بم ،دواى لى خۆش بوونم لى بكه ن ، ئەى به نده كانم !" ئيوه به راستى نـاتوانن بگه ن به و ئـاسته ى كه زەره ر له من بده ن ،هه روه ها نـاگه ن به و ئـاستەى كه سوودم پى ببه خشن ،ئه ى به نده كانم !" ئه گه ر سه ره تـاو كۆتـايتـان به مرۆڤ و جنوكه كانەوه دليان وەك دلى له خوا ترسترين كه ستـان بيت ، ئه وا هيچ له مولكى من زياد نـاكات ، ئه ى به نده كانم !" كۆتـايتـان به مرۆڤ و جنۆكه كانه وه دليان وه ك دلى خراپ ترين كه ستـان بيت ،ئه وا هيچ له مولكى من كه م نـا كات ، ئه ى به نده كانم !"

ئه گه ر سه ره تـاو كۆتـايتـان به مرۆڤ و جنۆكه كاتـا نه وه تيكرا له گۆره پـانيكدا بوەستن دوام لى بكه ن ، هه موو مرۆڤيك ئه وه ى كه دواى ده كات پى ببه خشم ، ئەوا هيچ ئه وەى له لاى منه كم نـاكات ،مه گه ر ئه وه نده ى ده رزيه ك له ئـاوى ده ريا كه مى ده كاته وه ، ئه ى به نده كانم !" به راستى ئەوه كرده وه كانى خۆتـانه و من بۆ تـان ده ژميرم تۆمارى ده كه م و پـاشان پـاداشتـان ده ده مه وه ، هه ر كه سيك چاكه يه كى ده ست كه وت ئەوا با سوپـاسى خواى گه وره بكات ، هه ركه سى كيش خراپه يه كى كرد ئه وا با سەرزه نشتى خۆى بكات)) . سعيد ده لى : أبو ئيدريس خولانى ئه گه ر ئه فه رمووده بگيرابايه وه ئه وا به جوك داده نيشت..

۸---

وه له قورئانی پیرۆز دا ووشه ی (ظلم) له (٢٨٩) جار هاتووه و باسی ده رباه ری (ظلم) ئه وو شا نه ی که مشتا قه به (ظلم) وه ، وه بی گومان زۆر ترینی یان ووشه ی (ظالمين) هاتووه له گه ل وه ئه و ووشانه ی که هاوشیوه ی (لفظ) ی ووشه ی (ظلم) ئه وا نه ن (العدوان ،النقص ،الشرك ،عدم تطبيق أحكام الشرع الحنيف ، الفساد ،الطغيان ، البغي ،العتو ،الهضم ،التعدي ،الحيف ، الجنف) .

هه روه‌ها ووشه ی (ظلم) له زمانه‌وانی دا به مانا ی تاریکی یان به زاندنی سنوره کان (خوای گه‌وره) ز هه ر وه‌ك (خوای گه وره) ده فه رموويت :﴿ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ﴾ ال عمران ١٠٨.

واتا : ئه وانه ی ئایه ته کان ی (خوای گه‌وره) به سرات و دروست به سه رتا ده خوينينه وه ئه‌ی محمد (صلى الله عليه وسلم) وه خوا هيچ سته ميكی ناويت لای په سه‌ند نيه (له دروست كراوانی و له هيچ خه‌لكيك بكريت .

هه روه‌ها (خوای گه وره) ده فه رموويت : ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ النساء ٤٠

واتا : به راستی (خوای گه وره) به قد تۆز قاليك يان مسقاله زه‌ريه‌ك ، سته م له مرۆڤ ناكات ، خۆ ئه گه ر چا كه يه كی هه بيت به ره كه تی به سه ردا ده رژيت ، وه چه ند به‌رامبه ری ده كات له لای خويه وه ،وه پاداشتی گه وره بی سنور ده به خشيت به چا كه كاران .

بی گومان (خوای گه وره) ده فه ر موويت :﴿ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا﴾ الكهف ٢٩ .

واتا : به راستی ئيمه دۆزه‌خيكمان ئاماده كردووه بۆ سته مكاران كه له هه موو لايه كه وه ده‌وره يان ده دات و ديواری بليسكه ی ئابلوقه ی داون ، خۆ ئه گه ر هاوار بكه له ئازارو تينويه تيدا ، ئه وه ئاو ده‌درين به ئاويكی گه ر مو پيس و بۆن ناخۆش كه وه ك خلته ی كانزای تواوه وايه ، ئه وه نده ش گه رمه كه ده م و چاويان هه لده كوزينيت پيستيان له لاشه ده بيته وه ، وه ديبرژينيت ، ئای كه چه ند خواردنه وه‌يه كی تال و نا خۆشه ، چه ند جيگه‌و ريگايه كی نا خۆ ش و پر له ئازارو نا سۆزه .

جۆره كانى (ظلم) يان سته م :

يه كه م : (ظلم) عقدي يان سته م بيروبـاوەر :

بى گومان له قورئانى پيرۆزد سته مى بيروباوه له گەوره ترين سته مه كان كه (خواى گه وره) ده فه رموويت : ﴿ وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ **القمان ١٣ .**

واتا : جا لقمان به كوره كه ى خۆى ووت له كاتيكدا كه ئامۆژگارى ده كرد : كوره شيرينه كه م : نه كه يت شتيك يان كه سيك به هاوتـاو هاوبه شى خوا بريار بده يت ، چونكه به راستى هاوتـاو هاوبه ش برياردان سته ميكى زۆر گەوره و نارەوايه .

هه روه ها (خواى گه وره) ده فه رموويت : ﴿ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ﴾ **الانعام ٢١ .**

واتا : جا كى هه يه له وه سته مكار تر بيت ، كه شتى نادروست و درۆ ، بۆ خوا هه لده به ستيت ؟ يان ئايه ت و فه رمانه كانى خوا به درۆ ده زانيت ؟ به راستى ئه و سته مكارانه سه رفرازو سه ركه وتوو نابن .

هه روه ها فيرعه ون بانگه وازى خوايه تى ده كرد هه روه ك (خواى گەوره) ده فه رموويت : ﴿ فَحَشَرَ فَنَادَى فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ﴾ **النازعات ٢٣-٢٤ .**

واتا : خه لكى كۆكرده وه و به ده نگى به رز ووتى : من خواى هه ره بەرزو بلندى ئيوه م !! .

هه روەها (خواى گەوره) سزاى ئه و كه سانه ده دات كه بانگه وازى بۆ خوايه تى ده كه يان ئيدعاى خوايه تى ده كه بى گومان به سته مكاران ناو يان ده بات شوينان جيگاى ناو ئاگرى دۆزەخه بۆ هه تاهه تايى

هه روه ك (خواى گه وره) ده فه رموويت : ﴿ وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ﴾ **الانبياء ٢٩ .**

واتا : خۆ ئه گه ر يه كيك له فريشته كان (له خۆى غه ررا بيت) بليت : به راستى منيش خوام بيجگه له و ، ئه وەى پاداشتى ده ده ينه وه به دۆزەخ ، هه ر به و شيوه يه پاداشتى سته مكاران و ياخيه كان دەدەينەوه ..

(خواى گه وره) ده فه‌رموويت :﴿ وَإِذْ وَاعَدْنَا مُوسَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ﴾ البقره ٥٢ .

واتا : يادى ئه و (نيعمه‌ته) بكه نه‌وه كاتيك چل شه و وادە مان دانا بۆ موسى (بۆ پارنه‌وه و نزا) پاشان گويره كه كه تان كرده خواتان ، بى گومان سته مكار بوون .

هه روه‌ها (خواى گه وره) سزاى ئه و خه لكانه دەدات له هه ر ئۆمه تيك يان له هه رشاريك و له ر شاروچكه يه ك ئه وانه ى سته ميا له نفسى خۆيان ده كه ن به وەى له جياتى خوا شتى تر ده په رستن وه هاوه‌ل و شرك بريارده دن بۆ (خواى گه وره) بۆيه ئه م جۆره كه سانه گه‌وره ترين سته‌مه ئه نجام ده دن وه گه وره ترين سام ناكترين (سزاى خوا گه وره) ده چيژن وه ئه م جۆره كه سانه هه رگيز سه رفراز نا بن وه شوينيان ناو ئاگرى دۆزه خه بۆ هه تا هه تايى وه به هه شتيان لى حرام كراوه ، (خواى گه‌وره) ده فه رموويت :﴿ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ المائده ٧٢ .

واتا : دلينا بن ئه وه ى شريك و هاوبه ش بۆ خوا برياربدات ، ئه وه بيگومان خوا به هه شتى له سه ر حه رامكردووه و شوين و جيگاو سه ره‌نجامى ئاگره ، ئه وسا ئه و سته‌مكارانه هيچ جۆره پشتيوانيكيان نيه (كه س ناتوانيت فريايان بكه ويت)

(خواى گه‌وره) ده فه‌رموويت :﴿ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ﴾ الحج ٧١.

واتا : (موشريك و هاوه‌لگه ران) له جياتى خوا په رستى شتيك ده په رستن كه خوا هيچ به لگه يه كى ره وانه نه‌كردووه له سه رى (كه ره‌وايه بيپه رستن) و خۆيشيان هيچ زانياريه كيان ده‌رباره ى نيه ، سته‌مكارنيش هيچ جۆره پشتيوانيكيان نيه (تا له قيامه تدا فريايان بكه ويت) .

(خواى گه‌وره) ده فه رموويت :﴿ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ﴾ البقره ١٦٥ .

واتا : جا ئه وانه ى كه سته‌ميان كردووه گه ر ده يانزانى له كاتيكدا كه به چاوى خۆيان رووبه رووى ئه و سزايه ده بنه وه ، كه به راستى بۆيان ده‌رده‌كه ويت كه هيزو تواناو ده سه لات هه ر هه مووى به ده ست خوايه و دلنيا ده بوون كه ئه و خوايه سزاكه ى زۆر به ئازاره بۆ سته مكاران ...

دووهم : (ظلم) یان ستهم کۆمه لایه تی واتا : سته می نیوان مرۆڤه کان :
بۆیه ستهمی کۆمه لایه تی ئه و سته مه یه که خه لك و تاك نیو کۆمه لگا ئه نجامی ده دن جا چ له سهر ئاستی تاك بیت یان ئاستی کۆمه لیك یان ئاستی عشیره ت گه ری بیت له نیوان خۆیان ئه سته مه ئه نجام ده دن وه (خوای گه وره) حرامی کردووه هه که سیك سته م و زولم له که سیكی تر بکات ئه وا سزای ده دا له دونیا دا یان له دوا رۆژ دا چونکه له سهر به نده کانی حرام کردووه زولم سته مکاری ..

(خوای گهوره) ده فه رموویت :﴿ وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ (٤٠) وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ (٤١) إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ الشوری ٤٠-٤٢ .

واتا: جا تۆ له هه رتاوانیك به ئه ندازه ی تاوانه که یه بی زیاد و که م ، ئه و که سه ی لیخۆشبوونی هه بیت و چاوپۆشی و چاکسازی بکات ، ئه وه پاداشتی لا خوایه ، به راستی خوا ستهمکارانی خۆش ناویت ..
له راستیدا ئه وه‌ی حه قی خۆی ده سینیت دوای ئه وه‌ی که سته می لیکراوه ، ئه وانه لیپرسراو نابن ، ئه گه ر له سنوور لا نه ده ن ...
بیگومان ته نها ئه وانه‌ی به پرس ده بن که ستهم له خه لکی ده که ن ده ستدریژی ده که ن به نا حه ق له زهویدا ، ئا ئهوانه سزاو ئازاری به ئیشیان بۆ هه یه ...

بی گومان زولم و سته می کۆمه لایه تی زۆرن وه به فراوانه وه ك ئه وی حهقی برایه تی یه کتری ده خۆن یان کوشتنی به نا حه ق که (خوای گه وره) حرامی کردووه گه وره ترین تاوان و زلم و سته که به رابه ر به خه لکی بی تاوان ئه نجام ده دریت به نا حه ق ده کوژریت خوینی خه لك به نا حهق دهرژینریت ئه م سته مه جیگای قبول نیه له لای خوای گهوره بۆ له سه ر هه موو به نده یه کی خۆی حرامی کردووه ..

(خوای گهوره) دهفهرموویت :﴿ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفْ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا﴾ الاسراء ٣٣ .

واتا : که سیك نه کوژن که خوا کوشتنه کهی حهرام کردبیت مهگه ر به هۆی تاوانیکهوه شایسته بیت و کوشتنی ره وا بیت ، ئه وهش که مه زلومانهوبی تاوان ده کوژریت ، ئه وه ئیمه به راستی ماف و ده سه لاتمان داوه به نزیکترین که سی که تۆله ی بۆ بسینیت ، ئهویش نابیت زیادهرهویی بکات له کوشتنی و تۆله سه ندنهوهدا ، خۆ ئه گه ر له خوا ترس و فه رمانبه ردار بوو له و کاره یدا ئه وه بیگومان سه رکه وتوو وپشتیوانی لیکراوه له لایه ن ده سه لاتی رهواوه ...

وه هه روه‌ها له رابر دوو له ئیستا دا خه لكی به نا حه ق مال سامانی خه لكی ده به ن و دا گیرده كه ن بی گویدانه حرام و حلال كردنی زولم سته م له خه لكی ده كه به شیوه یه كی بی به زه یانه مالی خه لك لوشت ده كه ن هیچ كات گوی به فه‌رمانه كانی (خوای گه وره) نا ده ن كه قه ده غه ی كردووه خواردن و دا گیر كردنی مال سامانی خه لكی به نا حه ق ، هه ر بۆ یه (خوای گه وره) سزایه كی بۆ ئاماده كردووه له رۆژی دوایدا ئه وانه ی مال و سا مانی خه لك ده خۆن به نا حه ق،.. یان خۆ ی بكوژیت واتا له سه ر بیزاری ژیان یان تووشی زه ره ریكی دونیایی بیت یان ژیانی زۆر به لاوه قورس بیت هه‌و لی خۆ كوشتنی بدات و بی گومان خوای گه‌وره حرام می كردووه له سه ر به نده كانی به سته میكی زۆر گه وره ی داناو بۆ ئه وه‌ی خۆی بكوژیت ئه وا جیگاو مكانی له ئاگری دۆزه‌خ دایه ...

(خوای گه وره) ده فه‌رموویت :﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا﴾ **النساء٢٩-٣٠**

واتا : ئه ی ئه وانه ی باوه‌رتان هیناوه مال و سامانی یه كتر به نا حه ق و به بی به رامبه ر مه خۆن له نیوان خۆتاندا ، مه گه ر بازرگانیه ك بیت و له سه‌ر ره‌زامه ندی هه موو لایه كتان بیت ، خۆتان مه كوژن و (ی كتر به ناحه ق مه كوژن ، كاتیك بیزاریی و بیتاقه تی رووتان تیده كات یان تووشی زیانیك ده بن ، به‌راستس خوا میهره بانه پیتان .. هه ر كه سیكیش كاری وا بكات سامانی خه لكی به‌ناحه ق بخوات یان خۆی یان خه لكی بكوژیت به دوژمنایه تی و سته مكردن ، ئه وه له ئاینده‌دا ده یخه ینه دۆزه خه وه و به ئاگر ده یسوو تینین ، ئه و كاره ش بۆ خوا هه میشه به رده وام ئاسانه ..

هه ر وه‌ها ئه سته‌مانه ی كه (خوای گه وره) حرامی كردووه له سه ربه نده كانی خۆی ئه ویش ئه و كرده وانه ی كه به جسته ئه نجان ده درین یان ئه و كرده وانه ی كه به زوبان ئه نجام ده درین وه‌ك (الجهر بالسوء) ئه وانه ی به‌لاشه و جسته ئه نجام ده درین وه ك: زینا نیر بازی ، وه ئه وانه ی كه به زوبان ئه نجام ده درین وه‌ك : قسه ی نه شیاو قیزه ون ناو ناتۆره جنیودان ، غیبه ت كردنی خه لكی .

(خوای گه‌وره) ده فه رموویت :﴿ لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظُلِمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا﴾ **النساء ١٤٨** .

واتا : بیگومان خوا حه ز ناكات له قسه ی ناشرین و نا به جی ناو ناتۆره وتن و جنیودان ، مه‌گه‌ر كه سیك سته‌م لیكراو بیت ، خوا هه میشه و به‌رده‌وام بیسه‌رو زانایه ..

هه روه‌ها جیاوازی نیوان جینه کانی کۆمه لگا دا ئه وه‌ش سته‌میکی گه‌وره یه که ده کریت له رابردوود هه بووه له سه رده می نه فامی وه له سه رده می ئیستاشدا به ردوامه ئه‌و جینانه‌ی که به ناو که سانی ده وله مه ندو ده سه لات دارن جینیکی تریش ئه وانه ن که بی ده سه لا ت و فه قیرن یان له لای ده سه لات داران هیچ بایه خیان پی نادریت به که سانی بی نه رخ بی سود جاویان لی ده که ن ...

(خوای گه‌وره) ده فه رمویت :﴿ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ﴾ هود ٣١ .

واتا : هه ره وه‌ها نالیم به و ئیماندارانه‌ی له به‌ر چاوی ئیوه که م نرخن ، خوای گه‌وره هه‌رگیز خیریان به سه ردا نار ژینیت ، خوا خۆی ئاگاداره به وه‌ی له ده‌روونیاندا هه یه ، بی گومان من ئه و کاته (ئه گه ر وابکه م) له سته م کارانم ..

سی یه م : (ظلم) یان سته می سیاسی له نیوان ولاتاندا :

ئه و زولمه یان سته‌مه سیاسیه که له نیوان وه لاتاندا رووده دات له پیناو به رژه وه ندی سیاسی و حوکم رانی و ده ست به سه ردا گرتنی یان داگیرکردنی ولاتان له لایه ن وه له ته زلهیزه کاندا بۆ نموونه امریکا رووسیا به ریتانیا صین و تورکیا وه لاتانی تر .. به بیانووی دا بین کردنی ئه من و ئاسایشی جیهان ده ست ده گرن به سه رولاتاندا ئه وانه ی توانای به رگریکردنیا لاوازه ،بۆ یه کاتیك ده ست ده گرن به سه ر هه ر وه‌لاتیك ده ست ده که به بلاو بوونه وه‌ی فسادی گه نده لی دزی ، ریگری کردن له به ها جوانه‌کانی ئه م ولاته که لتوری خۆیان به سه‌ر دا ده چه سپینن بی گویدانه به هاولاتی ئه وه‌لاته ، خه لکه که زیندانی ده که ن بی تاوان ئازاری خه‌لك ئه ده سه رچاوه کانی ئابووری ئه م وه‌لاته‌ووشك ده که ن و بۆ خۆیان ده به ن له ریگه ی کاربه ده سته کانی خۆیان نا شرین کردنی شیرازه ی کۆمه لگا له ریگای ئه م کلتوره قیزه ونه ی خۆیان بی گومان زولم سته میکی یه کجار زۆر ئه نجام ده‌دن یان به ناوی مافی مروف ئاسایشی ولاتان ته نها له بی ناوی به رژه وه‌ندی خۆیان ئه م ناوه به کارده هینن یا ئازادی مافی مروف که کجی هیچ ئازادیه نا بنریت له رووی راستید به لام ته‌نها مه به ستیانه بۆ فه روانکردنی وه‌لاته که ین زولم له خه لکی ده که سته‌میان لی ده که ن ، هه روه ك له رابردوودا فیرعه ون به سه ر خه‌لکی مصری دا هینا جۆن خه‌لکه که ی ده چه‌وساندوه پیاوه کانی ده کوشت و وه ژنه کانی ئازارده دا منداله کانی ده کوشت وه خۆ به گه‌وره ده زانی ده ی ووت من خوام ریگری ده کرد له به لابوونه وه‌ی دینی (خوای گه وره) که موسی ره وانه کرد بۆ قومه که ی بنی ئیسرایل هه روه‌ها هاوشیوه ی فیرعه ون به رده وام دووباره ده بیته‌وه له ئیستا دا فیر عه ونه‌کان زۆرن ئیستا فه د کۆتایان نایه ت له سه ر رووی زه‌وی وه‌به رده وام له خۆ باوین شه ران گیزن زۆر ئاره‌زوی هه لمژینی خوینی خه لك ده که ن جا چ به کوشتن بی یان چ به ووشکردنی سه رچاوه کانی داهاتی ئابووری ئه م وه‌لاته بی ده سه لاتانه ...

---١٤

هه روەك (خوای گەورە) دە فەرموویت :﴿ وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَى مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ (٣٧) وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ (٣٨) وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ (٣٩) فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ (٤٠) وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنْصَرُونَ﴾٣٧-٤٠ القصص .

واتا : موسى ووتى : پە روەردگارم خۆى چاك دەزانيت كە كى لە لايەن ، ئەووەو بە رنامە ى هيدايە تى هيناوە ، سەرە نجاميش بە هە شت بۆ كى دە بيت ، بە راستى ستە مكاران سە رفراز نابن ..

فيرعە ون سەر كە شانە ووتى : ئە ى خە لكينە من كە سى تر شك نابە ن كە شايستەبيت بە وەى خواتان بيت جگە لە خۆم ، ئە ى هامان تۆ لە گل خشتى سوورە وە كراوم بۆ دروست بكە و قە لايە كى بە رزو پتەوم بۆ بينا بكە بە لكو پيايدا سە ربكەوم تا خواى موسى ببينم هە رچە ندە من بە راستى بڕوام وايە لە ريز درۆزنە كاندايە ...!!

فيرعەون و سە ربازان و دە ستو پيوەندى بە ناحە ق لە سەر زەوى (مصر) دا فيزيان كرد خۆيان بە گەورە زانى و گومانيان وابوو كە بۆ لاى ئيمە نا هينرينەوە ..

سە رە نجام ئيمە خۆى و سە ربازان و دە ست و پيوەنديمان پيچايەوە و فريمان دانە ناو دەرياكە وە ، سەرنج بدە و تە ما شابكە و بزانە : چۆن بوو سە رئە نجامى ستە مكارن ..

لە راستيدا ئە وە بە لينى (خواى گە ورە) يە سە ر ئە نجام عاقبە تى هە موو ستە م كاريك ئە مە يە جا لە دونيا سزاى خۆى وەرد گريت و لە نا و دە جيت وە ك: فيرعە ون كە نخرۆى كرد يان لە ناو دە ريادا لقومى كرد و بە هە موو دارو دە ست پيوەندە كە يە وە ، يان وە ك صدام حسن كە لە كونى زيرزەمين هاتە دە رە وە لە چە ژنى قوربانادا لە سيدارە درا وە يان وەك قە زافى بە دە ستى گە نجيكى وە لاتە كە ى كوژرا ئە مە عاقبە تى زالمان ، چونكە دلنيا بن هيچ شتيك لە لاى (خواى گەورە) وون نابى ، دە بيت ئە و سە ركردە ى كە تاوانيك دە كا يان گە لە كە ى ئازارد دە دات و پشت گوى دەخات ستە ميا ن لى دە كات ما فيان پيشە ل دە كات ئە وا عاقبە تى وە ك فير عە و ن هامان و قارون و صدام و قە زافيە بى گومان ئە گەر لە دونياشدا سزاكە ى وەرنە گريت بە لام لە گە ل فيرعە ون هامان و صدام قە زافى حشر دە كريت ...

عاقبه تی (ظالم) یان سته‌مکار له دونیادا له لای (خوای گه وره) :

١- (خوای گه وره) پشتگویان ده خات یان ئهمالیان ده کات له ره حه تی خوَی تاکو به رده‌وام بن له زولم وسته مه کانیا ، وه فرصه ی توَبه یان بی ده دات تاکو بگه رینه‌وه بوَ لای (خوای گه‌وره) و به ردوام نه بن له سه ر زولم سته ئه وه‌ش صفاتی حلیم (خوای گه‌وره)یه به لام کاتیك به رده‌وام ده بن له سه رزولم سته‌م سزایه کی زوَر گه وره و سام ناکو توَقینه‌رو ترسناکیان به سه ردا ده سه پینی له هه مووته مه نیاندا نا خوَشی وایان نه بینیوه تا کو ببیته په ند بوَ ئه وانه ی تر ..

(خوای گه وره) ده فه رموویت :﴿ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِأَنْفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ﴾ ال عمران ١٧٨ .

واتا : ئه وانه ریبازی کوفریان گرتوَته‌به ر ، وا گومان نه‌به ن که موَله تمان داون و (نازو نیعمه تی دنیا مان پیبه خشیوون) ئه‌وه خیره بوَیان ته‌نها بوَیه موَله تیان ده‌ده ین تا زیاتر گوناهبار بن و سزایه کی ریسوا که‌ر چاوه ریتانه..

٢- هه روه ها سزای سته مکار له دونیا دا (خوای گه‌وره) هه لی ده گریت بوَ دوا روَژی واتا خاتمه ی خیر نابیت ، به کاتی کی زوَر ناخوَ ش ئاخیره تی تی ده په رینی به توند ترین شیوه سزای ده دات له دونیا دا هه روه ك ئیستا ئه و ده سه لات دارانه ده بینین جوَن خاتیمه یان زوَر ناخوَشه‌و سزه زا یه کی زوَر قورس دیته ریگه یان بوَ یه پیغه مبه ری خوا (صلى الله عليه وسلم) له فه رمووده یه کدا، که ابی موسی وه بوَمان ده گیریته‌وه (رزای خوای لی بیت)

عن أبي موسى (رضي الله عنه)قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) : ((إن الله عز وجل يملي للظالم ،فإذا اخذه لم يلفته ، ثم قرأ (وكذلك اخذ ربك إذا اخذ قرى وهي ظالمة إن اخذه أليم شديد)) رواه بخاري .

واتا : ابو موسی (خوا لي رزاي بيت) ده‌لی : پیغه مبه ری خوا (صلى الله عليه وسلم) فه‌رموویه تی : ((به راستی (خوای گه‌وره) موَله تی سته مکار ده دات ، هه ر کاتیك گرتی ئیتر به ری نادات ، پاشان ئه م ئایه ته ی خوینده وه و که ئه مه ماناکه یه تی (نا به و شیوه یه توَ له سه ندی په روه‌ردگار ی توَ کاتیك توَله ده سینیت له خه لکی شارو دیهاته کان له حالیکدا که یاخی و سته م پیشه یان بوو ، به راستی توَله سندنه‌وه که ی زوَر به ئیشه)) رواه بخارى .

٣- هه رووه‌ها له نیشانه دیاره کانی سته م کار که (خوای گه وره) تۆله ی لی ده کاته‌وه ئه‌وه‌یه که ده‌رگای به ره که تی خۆی له سه رداده خات بی به شی ده کان له نیعمه ته کانی خۆی ..

(خوای گه‌وره) ده فه رموویت : ﴿إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ وَلَا يَسْتَثْنُونَ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ أَنِ اغْدُوا عَلَى حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَتُونَ أَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِسْكِينٌ وَغَدَوْا عَلَى حَرْدٍ قَادِرِينَ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ﴾ **القلم ١٧-٢٦.**

واتا : به‌راستی ئیمه ئه‌و خه‌لکمان تاقی کرده وه هه رووەك خاوه‌نانی باخه‌که‌مان تاقیکرده‌وه ، کاتیك سویندیان خوارد بی گومان به یانی ده یچنن .بی ئه‌وه ی بلین به پشتیوانی خوا (یان به و مه به سته ی هیچی پیوه نه هیلن بۆ هه ژران)..

ئه وسا په رووه‌ردگارت به لایه‌کی داباراند به سه‌ر باخه که دا له کاتیکدا ئه‌وان خه وتبوون ..

ئیتر وه‌ك باخیکی لیهات که هه مووی چنلابیته‌وه و هیچی پیوه نه‌ما بیت ..

ئه وسا به یانی زوو یه کتریان ئاگادار کردوه ووتیان ..

با بچین بۆ سه ر باخ و بیستانه که مان ئه گه ر بریاره بیچنین ..

ئه‌وسا ده‌رچوون به نهینی و به هیواشی ده‌رۆیشتن ، به چپه قسه یان ده کرد ..

ده یان ووت : نابیت ئه مرۆ هه‌ژاران پیمان بزانن و رووبکه نه با خه که مان ..

به یانی زوو بۆی ده‌رچوون ، وایان ده‌زانی که توانیو یانه هه ژاران بی به ش بکه ن ..

کاتیك گه یشتنه باخه ویرانه که‌و بینیان ووتیان : بی گومان ئیمه وه بووین و ریمان هه له کردووه ..

دوای ئه‌وه‌ی دلنیا بوون ریبان هه له نه کردووه ، ووتیان : نه‌خیر به‌لکو ئیمه به‌ش برا کراوین .. (له نازو نعیمه ت و به‌ره که تی (خوای گه‌وره) بی به ش بوون بۆیه ئه مه یه عاقبه تی سته مکاران له دونیادا) .

٤- وه له دونیادا قصاص ئه و حه قه یه که له سته مکار وه رده گیریت له ریگای شه‌ر ع و دادگاوه

(خوای گه وره) ده فه رموویت : ﴿وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾**المائده ٤٥ .**

واتا: له توراتدا پیویستمان کردووه له سه ریان که به راستی هه رکه سیك که سیك بکوژیت ده بیت بکوژریته‌وه و ژاوی یه کیك کویر بکات ، ده بیت چاوی کویر بکریته وه و و لووتی یه کیك عه یبدار بکات ده بیت لووتی عیبدار بکریته‌وه و گویی یه کیك ببریت ده بیت گویی ببریته‌وه و ددانی یه کیك بشکینیت ده بیت ددانی بشکینریته‌وه و برین و زامه کانیش هه‌وروه ها تۆله یان به گویره ی خۆی بۆ ده سه نریته‌وه ، جا ئه‌وه‌ی له تاوانبار خۆش ببیت ئه و چاوپۆشی و لیخۆشبوونه ده بیته که فاره‌تی گوناهه کانی ، بی گومان ئه‌وه‌ی حوکم و دادوه‌ری نه‌کات به‌و یه رنامه ی که خوا دابه زاندوه ، ئا ئه‌وانه هه ر سته‌مکارن .

--١٧

٥- ئه سزا سه ختەی كه (خوای گه وره) دا ینێاوه بۆ سته كاران له دونیادا وینه كه ی وەك فیرعه ونه زۆر به ئیش و ترسنا ك و قورسه به راستی زۆر سزایه كی به ئیش و ژانه له دونیادا

(خوای گه وره) ده فه رموویت :﴿ وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنْصَرُونَ وَأَتْبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ﴾ **القصص ٣٨-٤٢ .**

فیرعه ون و سه ربازان و دەست پیوەندی به ناحه ق له سه ر زەوی (مصر)فیزیان كرد و خۆیان به گەورە زانی و گومانیان وابوو كه بۆ لای ئیمه نا هینیرینەوە .سه رئه نجام ئیمه خۆی و سه ربازان و ده ست پیوەندیمان پیچایەوە و فریمان دانه ناو دەریاكەوە ، سه رنج بده و تەماشا بكه و بزان : چۆن بوو سەر ئه نجامی سته مكاران .ئیمه ئەوا نما كرد به چەند پیشەوایه ك كه بانگی خه لكی ده كه ن بۆ ناو ئاگر ، له رۆژی قیامه تیشدا سەركه و توو نابن . هه ر له م دنیادا نه فرینمان خسته شوینیان وله رۆژی قیامه تیشدا ئەوانه زۆر ئیسك تال و رووخسار ناشرینن ..

فه رمووده كانی پیغه مبه ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده رباره‌ی سته م كرد :

١- عن أبی ذر رضي الله عنة قال : قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) : قال ((الله تبارك وتعالى : يا عبدادي إني حرمت الظلم على نفسي ، وجعلته بينكم محرما ، فلا تظالموا ...)) رواه مسلم .

واتا : له ابی زر (خوا لی رازی بیت) له پیغه مبه ری خواوه (صلی الله علیه وسلم) له فه رمووده یه قودسیدا په روەردگار فه رموویه تی : ((ئه ی به نده كانم منسته مم له خۆ حرام كردووه ، وه له نیو ئیوەشدا حرامم كردووه ، سته م له یه كیتر مه كه ن)) .

٢- عن عروة بن زبير (رضي الله عنه) أن اروي بنت أويس ادعت على سعيد بن زيد (رضي الله عنه) أنه اخذ شيئا من ارضها فخاصمته الى مروان بن حكم ، فقال سعيد : أنا كنت اخذ من ارضها شيئا بعد الذي سمعت من رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ؟ قال : وما سمعت رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ؟ قال : سمعت رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يقول : (من اخذ شبرا من الارض ظلما طوقه الى سبع أرضين) فقال له مروان : لا أسالك بينة بعد هذا ، فقال : الهم ان كانت كاذبة فعم بصر ها ، واقتلها في أرضين . فقال فما ماتت حتى ذهبت بصرها .ثم بينا هي تمشي في ارضها إذ وقعت في حفرة فماتت)رواه البخاري المظالم ٢٣٢٩ .

١٨---

واتا : له عروى كورى زبيره وه ده گيرينه وه ، كه (اروى) كچي (اويس) لافى ئه وەى لى ئه دات كه (سعيد) كورى زيد ، به شيكى زەوى داگير كردووه ، هه ر بۆيه را پيچى ده كات بۆ لاى (مروانى) كورى (حكم) ، (سعيد) يش ده لى من چۆن زەوى ئه و داگير ده كه م ، پاش ئه وەى كه له پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) بيستووه كه ده يفه رموو : (هه ركه س بستيك زەوى داگير بكات تا حه وت ته به قه ى زەويه كه ى ده كريته گه رده نى) (مروان) ووتى له دواى ئه م فه رمووده يه دواى شايه تت ليناكه م ، له دوايدا (سعيد) ووتى : خوايه ئه گه ر درۆ ده كات چاوى كوير كه و هه ر له زەوى خۆيدا بيكوژه ، ئيتر ئه و ئافره ته نه مرد تا كوير نه بوو . پاشان له دواى ئه ورۆژه به ناو زەويه كدا ده رۆيشت كه وته چاليكەوه و مرد

له م فه رمووده يه دا دوو تاوانى گەوەره بۆ مان روون ده كاته وه :

أ- يه سته م كردن له نيوان يه كتريى به نا حه ق زولم و ستەم بكه ى .

ب- بوختان كردن به خه لك يان فيل و ته له كه بازى بۆ به ده ست هينانى به رژه وه ندى خۆت .

٣- عن جابر بن عبدالله (رضي الله عنه) أن رسول الله (صلى الله عليه وسلم) قال : ((اتقوا الظلم " فإن الظلم ظلمات يوم القيامة ، واتقوا الشح أهلك من قبلكم ، حملهم على أن سفكوا دماءهم ، واستحلوا محارمهم)) رواه مسلم ٢٥٧٨ .

واتا : له جابرى كورى عبدالله (خوا لى رازى بيت) ده لى : پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرموويه تى : ((خۆتان له سته م بپاريزن ، به راستى ستەم تاريكاييه له رۆژى قيامه تدا ، خۆتان له رژدى چرۆكى بپاريزن ، به راستى رژدى و چرۆكى خه لكانى پيش ئيوه ى له ناو بردووه ، واى لى كردووه كه خوينى يه كتر بريژن و حه رامى يه كتر حه لال بكه ن .

٤- عن عبدالله بن عمر (رضي الله عنه) أن رسول الله (صلى الله عليه وسلم) قال : ((المسلم أخو المسلم ، لا يظلمه ، ولا يسلمه ، ومن كان في حاجة اخيه كان الله في حاجته ، ومن فرج عن مسلم كربة فرج الله عنه كربة من كربات يوم القيامة ، ومن ستر مسلما ستره الله يوم القيامة)).رواه مسلم ٢٤٤٢ ، البخاري ٢٥٨٠ .

واتا : له عبدالله كورى عمر (خوا لى رازى بيت) ده لى : پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرموويه تى : موسلمان براى موسلمانه سته مى لى ناكات و ،وازى لينا هينيت كه سته مى لى بكريت ، ئه وه ى پيويستى براكه ى جى به جى بكات ،خواى گه وره پيويستيه كانى جى به جى ده كات هەركه سيكيش يارمه رتى موسلمانيك بدات ناره حه تيه كى بۆ سووك بكات ،ئه وا خواى گەوره ناره حه تيه ك له ناره حه تيه كانى رۆژى دواى له سه ر سووك ده كات ،هه ركه سيكيش كه م كورى موسلمانيك بشاريتەوه و دەرى نه خات ئه وا خواى گەوره كەم و كوريه كانى له رۆژى دوايدا ده شاريتەوه دەرى نا خات .

٥- عن ابي موسى (رضي الله عنه) قال : قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) : (إن الله عز وجل يملي للظالم فإذا أخذه لم يفلته) . ثم قرا (وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ) رواه البخاري .

واتا : له ابى موسى (خوا لى رازى بت) دلى پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) فه رموويه تى : (به راستى خواى گەوره موله تى سته مكار دەدات ، هه ركاتيك گرتى ئيتر به رى نادات ، پاشان ئه م ئايه ته ى خويندەوه ﴿وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ﴾ هود ١٠٢ .

٦- عن أبي هريرة (رضي الله عنه) قال : قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) : ((لا تحاسدوا ، ولا تناجشوا ، ولا تبا عضوا ، ولا تدابروا ،يبع بعضكم على بيع بعض ، إخوانا الله عباد وكونوا ، المسلم اخو المسلم ، ولا يظلمه ، ولا يخذله ، ولا يحقره التقوى هاهنا – و يشير الى صدره ثلاثة مرة (بحسب امرى من الشر ان يحقر أخاه المسلم ، كل مسلم على المسلم : دمه وماله وعرضه). رواه بخاري ٤٨٤٩ .

واتا : له ابى هريره (خواى لى رازى بيت) ده لى : پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) : فەرموويه تى : ((حه سوودى به يه كتر مه به ن ، زەم به سه ر يه كتريدا مه كه ن به مه به ستى به رز كردنەوه ى نرخى شته كان ،رقتان له يه كتر نه بيته وه ، پشت له يه كترى مه كه ن ، مامه له به سه ر مامه لەى يه كتر دا مه كه ن ،به نده يه كى راست و دروستى خواى گه وره بن ،وەك برا بن موسلمان براى موسلمانه سته مى لى ناكات ،وه پشتى به رنادات ، وه به سووك سه يرى ناكات ،له خوا ترسان ليره دايه ، پيغه مبه رى (صلى الله عليه وسلم)سى جار ئاماژەى كرد بۆ سه نگى (به سه بۆ خراپ بوونى مرۆڤيك ،كه به سووك سەيرى براى موسلمانه كه ى بكات هه موو شتيكى موسلمان له سه ر موسلمان حه رام و قه ده غه يه ، خوينى مالى نامووسى)).

٧- أبي هريرة (رضي الله عنه) قال : قال رسو ل الله (صلى الله عليه وسلم) : (حاجت الجنة والنار فقالت النار : أوثرت بالمتكبرين والمتجبرين ، وقالت الجنة : فما لي لا يدخلني إلا ضعفاء الناس وسقطهم وغرتهم . قال الله عز وجل للجنة : إنما أنت رحمتي أرحم بك من أشاء من عبادي ، وقال للنار : إنما أنت عذابي أعذب بك من أشاء من عبادي ولكل واحدة منكما ملؤها فأما النار فلا تمتلىء يضع الله رجله . تقول : قط قط قط ، فهنالك تمتلىء ويزوي بعضها إلى بعض ، فلا يظلم الله من خلقه أحدا ، وأما الجنة فإن الله تعالى ينشىء لها خلقا)) البخاري ٤٥٦٩ .

واتا : له ابى هريره (خوا لى رازى بيت) ده لى : پيغەمبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرموويه تى : (به هه شت و دۆزەخ ، مشت و مريان بوو ،دۆزەخ ووتى :من تايبه ت كرام به خۆ به گه وره زانى نان ، يان خۆ به زل زانى نان و لووت به ر زان ،وه مل هوره سته مكاره كان، به هه شتيش ووتى : با شه من چيمه وا هه ركه سانى زه بوون وه ولاوازو بيسه رو سا خته و رازو نيازنه بيت نايه ته ناوم ؟ خواى بالاده ستيش به به هه شتى فه رموو: ئه ى به هه شت ، تۆ به زه يى منى به تۆ به زەيى ده نوينم بۆ هه ركه س بمه ويت له به نده كانم ، به دۆزه خيشى فه رموو: ئه ى دۆزەخ تۆيش سزاى منى ، هه ركه س بمه ويت له به نده كانم به تۆ سزاى دەدەم ،هه ر يه ك له ئيوه پر به پرى خۆى هه يه ، به لام ئاگر : پر نابيت تا وه كو خواى گه وره (پييه كى (قودره تى) پيا ده نيت ئينجا دۆزه خ ده ليت : به سمه به سمه به سمه ،ئيتر له ويدا ديتەوه يه ك پر به پرى ، خواى گەوره ش سته م هيچ له دروست كراوه كانى نا كات ،به هه شتيش پر نابى تا خواى گەوره جۆره دروست كراويكى بۆ به دەى ده هينى .

٨- عن عبدالله ابن مسعود (رضي الله عنه) قال : لما نزلت ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ﴾ الانعام ٨٢ . شق ذلك على اصحاب رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وقالوا : أينما لا يظلم نفسه ، فقال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ليس هو كما تظنون إنما هو كما قال لقمان لابنه : ﴿يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ لقمان ١٣ .)) رواه البخاري كتاب الايمان .

واتا : عبدالله كورى مسعود (خواى لى رازى بيت) كاتى ئايه تى ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ﴾ واتا: ئه وانه ى ئيمانيان هيناوه سته ميان تيكه ل به ئيمان نه كردووه ، وه هه والانى پيغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) ووتيان : جا كى مان هه يه سته مى له خۆ نه كردبيت ؟ پيغەمبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم)فه رمووى به م شيوه يه نيه كه ئيوه گومان ده به ن به لكو ئه مه وەك ئه وه يه كه لقمان به كوره كه ى خۆيى ده ليت ﴿يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

واتا كوري شيرينم هاوه ل بۆ خودا بريار مه ده ، چونكه هاوەل دانان سته ميكى زۆر گه وره يه .

٩- ان عبد الله بن عمر (رضي الله عنه) قال : مررنا مع رسول الله (صلى الله عليه وسلم) على الحجر ، فقال لنا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) : ((لا تدخلوا مساكين الذين ظلموا أنفسهم ، إلا ان تكون باكين ، حذرا ، أن يصيبكم مثل ما أصابهم ، ثم زجر فاسرع حتى خلفها)) رواه ٢٩٨٠ .

واتا : عبدالله كورى عمر (رزاى خواى لى بيت) ووتى : له گه ل پيغه مبه رى خوا دا (صلى الله عليه وسلم) به سه ر حجر دا تيپه رين واتا : (قومي لوط) پيغه مبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) فه رمووى : مه جنه جيگاو ريگاو شوينى ئه وانه كه سته ميان له خۆ كردووه ، مه گه ر به گريانه وه نه بيت ،نه وەكو ئەوەى تووشى ئه وان بوو تووشى ئيوەش بيت ، پاشان خۆشى له حوشتره كه ى ئەدا هه تا به په له ئه وييان به جيهيشت .

---٢١

١٠- عن أنس بن مالك (رضي الله عنه) قال : قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) : ((إن الله لا يظلم مؤمنا حسنة يعطى بها في الدنيا ويجزى بها في الآخرة وأما الكافر فيطعم بحسنات ما عمل بها الله في الدنيا حتى إذا أفضى إلى الآخرة لم تكن لة حسنة يجزى بها)).رواه مسلم .

واتا: له انس كورى مالك (خوا لى رازى بيت) ده لى : پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرموويه تى : (خوا سته م له ئيمانداران نا كات و له پاداشتى چاكه دا له دنيا شداو له قيامه تيشدا پاداشتيان دەداته وه ، به لام كافر ئەو كارانه ى به خه يالى خۆى ، بۆ خوا كردوويه تى هه ر له دونيا دەدريتەوه بۆ ئه وەى كه گه يشته قيامه ت هيچ چاكه يه كى نه مينى كه له وى پاداشتى بدريتەوه .

١١- عن عبدالله بن عمر (رضي الله عنه) قال : قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) : ((إن المقسطين عند الله على منابر من نور عن يمين الرحمن عز وجل ، وكلتا يديه يمين ، الذين يعدلون في حكمهم وأهليهم وما ولوا)). الصحيح النسائي .

واتا : له عبد الله كورى عمر (خوا لى رازى بيت) ده لى : پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرمووى : ((فه رمان رەوايانى داد په روەر لاى خوا له رۆژى دوايى وان له سه ر مينبه رى نوورين ، لاى راستى خواى گەورەن ،كه هه ر دوو لاى هەر راسته ، واته ئه و فه رمانره وايانه ى كه داد په روەرن له فه رمانره واييياندا و ، له ناو كه س و كاريانداو ، له ناو ئه وانيشدا كه سه رپه رشتيان ده كه ن .

١٣- عن عمر بن العاص (رضي الله عنه) : أنه سمع رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يقول : ((إذا حكم الحاكم فا جتهد ، ثم أصاب فله أجران وإذا حكم فاجتهد ، ثم أخطأ فله أجر)) .شرح صحيح البخاري .

واتا : عمرى كورى عاص (خوا لى رازى بيت) ده لى : له پيغه مبه رى خوا (صلى الله عليه وسلم) بيستووه كه ده ى فەرموو : ((ئه گه ر داد وەر داگايى كرد و تيكۆشا بۆ دۆزينەوه ى راستى ، پاشان پيكا ئەوا دوو پاداشتى بۆ هه يه ، به لام ئه گه ر دادگايى كرد و تيشكۆشا و پاشان هەله ى كرد ئه وه يه ك پاداشتى بۆ هه يه)).

چیرۆکی عاقبه تی سته مکاران له رابردوودا

١- (نه مروودی کوری که نعان) :

(نه مروودی کوری کنعان) یه کیکه بوو له و که سانه ی کەوا ده سه لاتی دنیایان گرتبووه ده ست وه هه روەها یه کیك بووه له وانه ی که خۆیان به خوا زانیبوو له سه ر زەوی وه زولم و سته میان له خه لك دەکردو ، وه (خوای گه وەر) مولك سامانیکی ئیکجار زۆری پیدا بوو به لام لووت به رزو له خۆ بایی بوو سته می زۆر ده کرد ، وه هه روەها سنوری (خوای گه وره ی) شکاند و وه داوای خوایه تی ده کرد و گویی به هیچ شتیك نه ده دا ، ئازاری خه لکی ده دا و کوفری ده کرد مال و سامانی خه لکی به نا حه ق ده خوارد و هه موو سنوره کانی مرۆڤا یه تی شکاند دوای خوا یه تی ده کرد ، بۆیه له قورئانه پیرۆزه که ی (خوای گەوره) باسی ده کات که عاقبه تی ظالمین یان سته مکار چیه بۆ کوی ده جیت کۆتایه که به جی ده گات به لی بی گومان عاقیبه تی سته مکار هه رگیز خیر نا بیت و ، وه بی به ش ده بیت له ره حمی (خوای گه وره) له دونیاو له قیامه ت دا ده بیت سزاکه ی بکی شیت به سزایه کی توندو به ئیش و گەوره .

(خوای گه وره) ده فه رموویت : ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ البقره ٢٥٨ .

واتا : ئایا نه بیستووه ونه تروانیوه ته ئه و که سه ی ده مه قاله ی دەکرد له گه ل ئیبراهیمدا له باره ی په روەردگاریه وه ، له به ر ئه وەی (خوای گه وره) پا شایه تی پی به خشیبوو ، (له جیاتی باوەرهینا ن و سوپاس گوزاری که چی ده مه ده میی ده کرد له گه ل ئیبراهیم) ، (ئه م لووت به رزیه شی کاتیك بووه به هەواو فیزاوه ، پر سیوویه تی له ئیبراهیم که پەروەردگاری تۆ کیه ؟ ئەویش له وەلامدا ووتی : پەروەردگاری من ئه وزاته یه که ژیان و ده به خشیت و مردنیشی به ده سته ، (نه مروود) له وەلامیدا ووتی : جا منیش ژیان ده به خشم و مردنیشم به ده سته ، (ئینجا فەرمانید هه ندیك له نه یارانی بکوژن گوایه ئه وه ده یان مرینیت ، هه ندیکیشی نه کوشت گوایه ئەوه ژیانی پی به خشین !!) ئه وسا ئیبراهیم ووتی : به راستی (خوای گه وره) خۆر له رۆژ هه لاتەوه ده هینیت جا (ئه گه ر تۆ ده توانیت) له رۆژ ئاواوه بیهینه ، ئینجا ئه و کافره بی باوەره رنگی زەرد بوو یان ره نگی پەری دەمکووت کراو (وەلامی نه ما) بی گومان (خوای گەوره) هیدایه تی قەومی زالم و سته مکار نا دات .

---٢٣

بی گومان بۆ هه موو سته م كارانی ئیستا ، كه ده بیت ئاوریك له له میژووی سته مكارانبداته وه ، بۆ ئه و كه سانه ی كه عه قل و ژیری یان هه یه ده بی په ندو ئامۆژگاریان لی وەرگرن كه چۆن سته میان كردووه عاقبەت و ده رئه نجامی زولم سته م چۆنه له لای (خوای گه وره).

بۆ یه لیره دا با ئاوریك له م سته مكاره بده ینه وه كه (نه مروده) چۆن ده مه قالی له گه ل ئیبراهیم دا كرد وه ده رئه نجامی (نه مروود) چۆن بوو به هۆی زلم سته ی كه ده یكرد به رامبه ر به (خوای گه وره) خه لكدا ،هه روه ها ، (خوای گه وره) پاشایه تی و سامانیكی زۆری پیدا بوو لووت به رزو له خۆ بایی بوو، بۆیه به ئیراهیم گووت : په روەرد گاری تۆ كیه ؟ له وه لامدا ئیبراهیم ووتی : په روەردگاری من حه ق راسته عدله ئه و زاته یه كه ژیان ده داو ژیانیش ده ستینی ، (نه مروود) ووتی منیش ژیان دەدەم و ژیانیش ده ستینم . ئینجا دوو زیندان كرای به ندیخانه كه خۆی هینا یه كیانی ئازاد كرد ئه وه ی تریانی كوشت ، وه پاشان (خوای گەوره) فریشته یه ك له فریشته كانی خۆی بۆ لای ره وانه كرد كه وا ئیما ن به (خوای گه وره) به هینی ، وه له سه رد سه لاتی خۆی و پاشا یه تی بمینیتەوه ، بەلام (نه مروود) ووتی : ئایا جگه له خۆم هیچ خوایه كی تر هه یه ؟! به لام (خوای گه وره) فریشته ی دووەمیش هه مان قسه ی پی گووت ، وه فریشتەی سی یەم پی ووت : بۆ ماوەی سی رۆژ هه موو ده سه لات و هیزو پشت و په نا ی خۆت كۆبكه وه ، (نەمروودیش) كۆی كردەوه ، (خوای گەوره) فه رمانی كرد به فریشت كه ، كه وا دەرگای جیهانی میشووله ی له سەر بكاتەوه ، كه خۆر هەلات ، به لام له به ر زۆری ئەو میشولانه خۆر یان رۆژ نەبیندرا ئه وه ند زۆر بوون ، كه (خوای گەوره) ناردی بۆ سه ریان بۆ دارو ده سته و جلاده كانی (نەمروود) پیست و گوشتی سته م كارانی (نه مروودی یان) خوارد له گه ل خوینیان یان مژی وه ئاو ده یان خوارده وه ، هه موویان ته نها به سل ئیسك و لاشه یان مابوو ، به لام (نەمروود) وه ك خۆی ما بۆ وه بی گومان ده بیت سزاكه ی زۆر گه وره تر بیت و ، وه ببیته په ندیك بۆ ئه وانه ی كه زلم و سته م له خه لك ده كه ما ل سا مانی خه ل به نا حه ق ده خۆن ، خه لك ئازارو ئه شكه نجه ده دەن جا جستەی بی یان ده روونی ، هه ر بۆ یه (نه مروود) ما یه وه به لام سزاكه ی و عا قبه ته كه ئه وه ند به ئازاره بوو تا مرد هیچ ئازاریكی وای نه بی نی بوو زۆر نا خوش و به ئازارو ئه شكه نجه بوو، له میژوودا ، هه روه ها (خوای گه وره) ، (نه مروودی) هیشته وه هیصی به سه رنه هات بەلام میشووله یه كی بۆ رەوانه كرد چووه نا و ده ما غی یان میشكی له ریگای لووتیه وه ، زۆر ئازاری ده دا ، تاكو چوارسه د سال (نه مروود) ژیا به م ئازاره وه ، هه ر بۆ یه ده گیرنه وه ده لین ، هه موو رۆژیك به مه تره قیك یان داریكی ئه ستور لیده درا تا كوو له هۆ ش خۆی بجیت ، كه میك له ئازاری ئه میشوله یه كه م بیتەوه ، سته مكار زالم سه یر كه چوار سەد سال له دونیاد به م شیوه یه سزاو عەزاب بدریت چه ند نا خۆشه ئایا ده بیت له دۆزه خه كه ی (خوای گەوره) چه ندە جار ناخۆشتره جیتان لی بی ئه سته م كاره ئەم دزو جه رده و ده جال تاغووت ، سه یركه ن ؟!! له هه موو كه س كه به رەحم تر ئه و كه سه بوو ، به هه ردوو ده سته داره كه به توندی لیده دا هه موو رۆژیك به هه موو هیزو توانایدا به لكو (نه مروود) ئه زاری دامركی ، چوارسه د سال زلم و سته م پاشایه تی ، چوارسه د سال سزاو ئازارو ئه شكه نجه ی (نه مروود ؟؟

٢٤--

٢- تیری دوعای مه زلوم بۆ سته مكارو زالم بۆ ئاسمان دەروات بی هیچ په رده یه ك !!

پیغه مبه ری خوا (صلى الله عليه وسلم) فه رموویه تی : (.. واتق دعوة المظلوم فإن ليس بينه وبين الله حجاب) . رواه البخاري .

واتا : ئه معازی كوری جبل ، خۆت له دوعاو نزای ستەم لی كراو بپاریزه ، چونكه به راستی له نیوان مظلوم و یان سته م لیكراو (خوای گەوره) هیچ په رده یه ك نیه واتا هیچ حجاب نیه .

ئافرتیك ده لی : رۆمه كان كوری منیا به دیل گرتووه ، هیچ مال و سامانیكم لا نیه جگه له خانوویه كی بچووك نه بیت كه ناتوانم بیفرۆشم ، ئه گه ر كه سیك هه بیت به شتیك قوربانی بۆ بدات (الفديه) چونكه شەو رۆژی نییه خەو و خواردنی نییه .

ده لی : ئه م ئافره ته له م قسانه دا بوو پیاویكی پیری ریش سپی سه ری به رز كرد بۆ ئاسمان هه ندی قسه ی كردو لیو جەلاند . كه میكی پی چوو ئه ئافره ته هاته مه جلیسەكه به خوی و كوره كه ی هه ر دوعای بۆ ئەم پیاوه دەكردو پی ووت : گوی بگره ،كوره كەم قسەیەكت بۆ دەكات .

كورەكه ووتی : ئیمه كەوتینه دەست پاشایه كی رۆمەكان ، به دیل گیراین ، ئه م پاشایه باخچه یه كی گه وره ی هه بوو ، خزمه تی باخچه كه ی به ئیمه ده كرد . هه موو رۆژیك ئیمه ده چووین به دست و قاچی زنجیر كراو ، وه كوره كه ده لی : ئیمه به ردەوام بووین له سەر ئه م كاره له نا كاو له مه غریبیك دا ئەم كۆت و زنجیره له ده ست و قاچه كانم كرایه وه كه وته سه ر زەوی ، بی گومان باسی ئه م كا ت و ساته ی كرد كه كۆت و زنجیره كه له ده ست و قاچی كرایه وه ، ریك ئه م كات و ساته بوو كەوا دایكەكه له گەل پیاوه پیره كه دوعایان ده كرد ، كوره كه ووتی : ئه م پاسه وانه ی كه پاسه وانی له سەر من دەكرد رای كردو هاواری كرد ووتی : ها زنجیره كەت شكاند ؟ ووتم : نه خیر به خۆی شكاو كەوته خواری ، ده لی : ئه ویش سه ری سورما له كاره بانگی قشه كانی خۆیان كرد ووتیان ئه ی لاو یان ئه ی گه نج تۆ دایكت هه یه ؟ ووتم : به لی ، كوره كه ده لی : قشه كان ووتیان : دوعاو نزای دایكت یه ك بوو له گه ل ئه م رووداوه یكه روویدا ، ئینجا ووتیان : (خوای گه وره) ئازادی كردی ئیمه ناتوانین تۆ كۆت و زنجیر بكه ینه وه ، كورەكه ووتی : منیان برده سه ر سنووریك به هه ندی موسلمانیان سپاردم منیش ها تمەوه .

(البر والصله) ابن الجوزی لاپه ره ١١٧ .

٣- زلم و ستە مى (حجاجى كورى سە قە ف) ...!!!

بى گومان زلم ستە مى حجاج لە سنور دەر جوو بوو لە ئە ندازە بە دە ر ستە مى دە كرد ، چونكە لە و سە ردە مى فە رمان رەوايى حجاجى كورى سە قە ف دا ، كە ر كە سيك بچووك ترين تاوانى بكردايە دە بوايە سزاى وە رگرى وە دونياى لى وە ردە گيراو ، لە لايە ن حجاج يان دە كوژرا يان هە ليان دە واسى ، تەنانە ت ئە جۆرە ستە مە لە سەر هە والانى پيغە مبە رى خوا (صلى الله عليه وسلم) و زانايانى پايە بەر جى بە جى كردووە ئە گە ر رۆژى دوو كە س يان سى كە سى نە كوشتايە ئارامى لى هە لدە گيرا .

دە لين : ئە م زلە و ستەمى كە حجاج دە ى كرد لە م خە لكدا ، بە نديخانە يە كى هە بوو زياتر لە ٣٣ هە زار كە سى تيدا بوو ، وە هيچيان بە تاوانى كوشتن و برين و هە لواسين لەوى بە ند نە كرا بوون .

وە دە گيرنەوە دە لين : پياويكى فە قيرو داماوى خستە بە نديخانە چونكە بەرەو رووى سنوورى شارى (واسيط) ميز كرد بوو بە دانيشتنەوە ئينجا لە بە نديخانە دەريان هينا كە دە رۆيشت دە يووت : ئە گە ر لە شوورەى شارى (واسيط) لە عيراق تيپەر چووين هە ر كرنوش دە بە ين و نويژ بۆ (خواى گەورە) دە كە ين بە سەر بە ستى و بى ئە ندازە ...

دە گيرنە وە دەلين : پياويك هە بوو لە بەندى خانە ى حيجاجى كورى سە قە ف دا بوو، دە لى : رۆژى كيان پياويك هاتە لاى ووتى : بۆ خۆت دوعاو نزا بكە لە (خواى گەورە) پياوە بە نكراوە كە ووتى : جۆن دوعاو نزا بكە م ، پياوە كە پى ووت : (بلى : ئەى خوايە ئە ى ئەو كە سە ى كە كە س نازانى چۆنە ، مە گە ر خۆى نە بى ، ئە ى ئەوەى كەوا كە س نازانى هيزو دە سەلاتى چۆنە مە گە ر خۆى نەبى ، رزگارم بكە لە وەى كە وا تيدامە) پياوە بە ند كراوە كە ئە م چە ند ووشە يە ى ووت يە ك سە ر ئازاد كرا ...

ئە مە ش زولم ستە مى حجاجى كورى سە قە ف كە فە رمانرە واى عيراق بوو زولم ستە مى زۆرى لە خەلك دە كرد بە هۆ دە سەلات و فە رمان رەوايە كە بە خۆى و دارو دە ستە كە ى خە لكيان هە لدەواسى خە لكيان دە كووشت كە جى تاوانە كانيا شايە نى كوشتن يان هەلواسين نە بوو، بەلام حجاج بە هۆى بە هيزى دە سە لاتى زۆرى خۆى نا داد پەروەر بوو لە حكم و فە رمان رە وايدا ...

٤- شبيب ی كوری شيبه له گه ل خليفه ی موسلمانان مهدی

ده گيرنه وه ده لين : شەبيب چووه لای خه ليفه مهدی پی ووت : ئه ی امير المؤمنين (خوای گەوره) دنيای به تۆ به خشيووه له ده سه لات و فه رمان رەوايدا كوشك وتەلارو كار به ده سته و سا مانيكی زۆر پی به خشيووی ، تۆ خۆشی و ئه من ئاسايش و ئه مان ببه خشه به گەلەكەت و هه ندی له خۆشی ژيانی خۆت بده به ئه و خه لكه ی كه له ژير فەر مانرەوای تۆدايه ،

خه ليفه ووتی : چ شتيك هه يه كه پيويسته بدريت بەم خه لكه ؟ شبيب ووتی : داد په روەری ، چونكه ئه گه ر ئه م خه لكه له خۆ شيو دلنيادا نووستن يان خه وتن ، تۆش به خۆ شيو دلنياييدا ده خەوی له ناو گۆره كه ت .

ئينجا شبيب ووتی : ئه ی أمير المؤمنين ئا گاداری به له شەويك كەوا رۆژی به دواد نه بيت ، وه ئاگادری رۆژيك به كه شه وی به دوا دا نه بيت .

شبيب ووتی : ئه ی أمير ئه وه ند داد پەروەر به هيچ كه سيك وه ك تۆ داد په روەر نه بيت جگه له (خوای گه وره) .

شبيب ووتی : چونكه پاداشتی داد په روەريت به داد پەروەری دەدريتەوه .

شبيب ووتی : ئه ی أمير خۆت بپاريزه له ستەم كردن ، وه خۆت جوان بكه به له خوا ترسان چونكه له رۆژی قيامه تدا كه س ناتوانی پياوی جوان ناشرين بكات ، وه كه س ناتوانيت پياوی سته مكار و زالم و پيس و موخەنەت ودل ره ش و موناڧق تاغوت و ده جال و ڧساد جوان بكات ...

٥- خۆت بپاريزه له دوعای سته م ليكراو

ده گيرنه وه ده لين : جاريكيان راوچييەك به يانی له مال هاتە ده روه به مه به ستی راو كردنی ماسی راويك بكات و رزقيكی به باتەوه بۆ منداله كانی چونكه زۆر برسی بوون له ماله وه ، راوچيه كه له رۆژه دا هه ر تۆری ڧيرده دا ناو رووباره كه هه ماسی پيوه نه ده بوو زۆر هه ولی دا چونكه مندا له كانی له ماله وه زۆر برسی بوون ، تا ئيواره دا هات هه ر هه ولی راوكردنی ماسی ده دا ، ده لی بۆ كۆتا جار تۆره كه ی ڧيردا ناو روباره كه ما سيه كی گەوره ی گرت زۆر دلی خۆش بوو به گرتنی ئه ماسيه گه وره يه به نيازی ئه وەی بی باتەوه بۆ منداله كانی تير له م ماسيه بخۆن ، له نا كاو پادشا يه كی زۆر دارو سته مكاری لی پيدا بوو ، پی وو: ئه راو چی چيت گرتووه ، ئه ويش ووتی : ئه م ماسيه ، پادشاش ته ما حی برده ماسيه كه و ووتی : چه ند گه وره يه ده بيت بم ديتی ، ئه ويش ووتی : پيت نادەم بۆ منداله كانی خۆم ده به مه وه چونكه له مالەوه برسيانه ...

پادشای زالم و زۆردار گوی به م قسانه ی راوچی نه دا و هه ر به زۆرو زۆردای ماسیه که لی وه رگرت و راوچیه که به ده ستی به تال گه رایه وه نیو ماله کیدا ، له دواید پادشا ماسیه که ی برده وه بۆ کوشکه که ی خۆ به نیازی ئه وه ی ئیواره له که شاژنی بی خوات و له ناو زمبیله که دا دەری بهینی به لام ماسیه که گه زه یه کی له په نجه دا برینداری کرد ، هه روەها ئه م شه و تا به یانی خه وی نه جه وه جاوی له به ر ئازاری گه زتنی ما سیه که ، زۆر ئازاری کیشت تا به یانی دا هات پادشا حیمه کانی خۆی کۆکردەوه بۆ ئه وه ی جاره سه ری ئه م ئازارەی بکه ن ، دواتر پزیشکه کان یان حه کیمه کان ووتیان : ده بیت ئه م به نجه یه ببرینەوه ، ئه ویش به قسه یانی کرد پنچه که یان بریه وه ، به لام
هه ر ئازاری هه بوو نەده حه سا یه وه چونکه ژهره که ی جوو بووه نیو ده ماره کانی ده ستی ، پزیشکه کان ووتیان : ده بیت قولت له بنیرا ببرینەوه ئه ویش ووتی : باشه ئینجا که می ئازاری نه ما به لام هه رد دلی تووند ده بوو ، پزیشکه کان ووتیان : ده بیت بچیته لا ی پیاویکی شاره زای له نه خۆشی دل هه بیت ، پادشا هه ستا جوو بۆ لای حکیمه درووه نیه که ، به سه ر هاتی خۆی بۆ گیرایه وه که جۆن له گه ل راوچیه کدا به زۆرو زۆرداری ما سیه که لی ساندوه ، حکیمه که ش پی ووت : دو هیور نا بیته وه تا کو ئه راوچیه نه دۆزیتەوه ،تا کو راوچی لیت خۆش نه بیت ، پادشاش گەرا به دوای راوچی دۆزیه وه دوای لی خۆش بوونی لی کرد ئه ویش لی خۆش بوو ، پادشا ووتی چی ووت سه باره به من ؟ راوچی ووتی : هیچم نه ووت ته نها ئه وەند نه بیت (ئه ی خوایه ئه و پیاوه هیزو توانای خۆی بۆمن دەرخست ، تۆش هیزو توانای خۆت بۆ من دەرخه له سه ر ئه م پیاوه).
٦- ئه گه ر سته مکاران و فه رمان رەوایانی زەوی ملکه چی فه رمانه کانی (خوای گەوره) بن ئەوا (خوای گەوره) ره حمه تی خۆی دەر ژینیت به سه ر زەویدا ...؟!

ده گیرنه وه ده لین : سالانیك گرانی و قاتو قوری و بی بارانی و ووشکه سالی بوو له سه ردە می قاضي (منذر البلوطي) ، (ره حمه تی خوای لی بیت) پادشای فه رمان رەوای ئه و کات فه رمانی دا که نویژه بارانه بۆ خه لك بكات ، کاتی نامه ی پادشای پی گه یشت ووتی به هەلگری نامه که : پادشا چۆن بوو که له لای هاتیت ؟ نامه به ر ووتی : سوپاس بۆ خوا له هه موو که س ملکه چ تره ، له هه موو که س زیاتر نزاو پارانه وه ده کات له به ر (خوای گەوره دا) قاضي ووتي : ده نا سویند به خوا بارانتان بۆ ده باری .

ئه گه ر ئه گه ر گه وره پیاوانی سەر زەوی و پادشاو فه رمان رەوایان و سه روك و فه رمانده كان ملكه چی بوون بۆ فه رمانه كانی خوا ، نزاو پارانه وه یان ته نها بۆ خوا بوو ئه وا (خوای گەورە) ی ئاسمانه كا نو زەوی ره حمه ت و به زه یی خۆی دەرژنیت به سه ر ئه م خه لكدا و بارانی ره حمه ت ده بارینی به سه ریاندا ئینجا (قاضي) بانگی خزمەتكاری خۆی كرد ووتی : خه لكه كه م بۆ كۆ بكەوه با بچینه شوینی نویژ كرد بۆ نویژه بارانه ، ئینجا (قاضي) هات بۆ ئەوه ی نویژیان بۆ بكات ، به سه ر مینبه ر كه وت خه لكیش هه مووی سەیریان دەكرد ، یه كه م شت ده ستی پیكرد ووتی : سلام علیكم ئه م ئایه ته ی خویندەوه كه (خوای گەورە) ده فه رموويت : ﴿وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ **الانعام ٥٤** .

واتا : كاتیك ئه و كه سان هاتن بۆ لاتان ئه محمد (صلى الله عليه وسلم) ئه ی یماندار بلی : سلاتان لی بیت (ئه م مژده یه شیان بدەری) كه : پەروەردگارتان قەرزی فەرز كردووه له سه ر خۆی (كه له ئاقاری ئیوەدا) بەرەحم و میهربان و دلۆڤانه بیت ، ئه گه ر كه سیكیتان به نه فامی به نەزانی گوناهیكی كردو لەوه ودوا تەوبه ی كردو په شیمان بۆوه و پاش ئه نجامدانی خراپه كه و چاكسازی كرد ، ئه وه با دلنیابیت كه پەروەردگار زۆر لیخۆشبوو و میهرەبانه .

ئه م ئایه ته ی چه ندجار دووباره كرده وه چونكه ئه م ئایه ته پیویست بوو به تۆبه كردن و گه رانه وه بۆ لای (خوای گەورە) ئینجا خه لكه كه هه موویان ده ستیان كرد به گریا ن له گوناهه كانیان په شیمان بوونەوه و تۆبه یان كرد ، ئینجا كاتیك خه لكه كه گه رانەوه بۆ ما له وه پیه كانیان كه وته ناو ئاو بارانیكی به رەحمه ت باری ...

٧- ئامۆژگاری بۆ ئه م برپرسه سته مكارانه كه واده زانن مرد نیه !!

ده گیرنەوه ده لین : سی پادشا هه بوو ، هەر یه كه یان فه رمانره وایی شاریكی گەورەی ده كرد ده لین : رۆژیكیان هەر سیكیان له سه ر ئه وه ریكەوتن ، كه له كۆشكی یه كیكیان یه كتر ببینن ئه وه بوو یه كتریان بینی له م شه وه بۆ خۆیان خۆشیان ده كرد قسه یان ده كرد خۆشیان دەردە بری ، له دوای دا ئه نجامی ئه و قسه و باسانه یان ئه وه بوو ، كه ژیان چه ند دریژ بیت هه ر تەواو ده بیت و به خته وەری و خۆشی راسته قینه ته نها له به هه شتدایه ، بۆ یه مرۆڤی ژیر ئه و كه سه یه كه كاریك بكات له ئه نجامی ئه و كاره یدا چاكه كۆبكاتەوه وه خه لكی دوای خۆی دوعای نزای خیری بۆ بكات .

بۆ یه پادشای یه که م : هه ولی کاریکی دا که چاکه یه کی نه براوه ی بۆ خوی ئه نجامدا هه ستا ده ستی کرد به هه لکه ندنی کۆمه لیك بیر له سه ر ئه و ریگای کاروان چیانه ی که شاره که ی ئەم پادشایه ی ده به سته وه به شاری مه ککه و مه دینه وه ، بۆ ئاو خواردنی کاروان چیه کان ، چونکه له به ر ئه وەی ریگاکه زۆر دوور دریژ بوو ، زۆر له خه لکی به هۆی که م ئاوی و تینیویه تی گیانیان له ده ستدەدا ، کاتی پاشا ئه و بیرانه ی هه‌لکه ند ، خه لکه که ش به دل خۆشی هیمنی و ئاسایش گه شتیان ده کرد و ئاوایان ده خوارده وه ، وه پشویان دەدا ده حه سانەوه له سه ر بیره کاندا خۆشیان ده کرد و ، وه هه موو کات دوعای خیرو پارانه وەیان بۆ ئه م پادشایه ده کرد که واته بووه به خیریکی نه براوه بۆ قیامه تی خۆی بۆیه به م شیوه یه پادشای یه که م توانی کاریکی ئه نجام بدات و به هۆیه وه چاکه یه کی زۆری دەست گیر ببیت و خه‌لکیش به ردوام دوعای خیری بۆ بکه ن ، ته نانه ت دوای مردنیشی ...

پادشای دووەم : فه رمانیدا به وەزیره کان که بورجیکی گەوره و بەرز دروست بکه ن ، وه له سه ر بورجه که چرایه کی گەوره دا گیر سینن و دا بنین ، که گه شتیاران یان کاروان چیه کان ئه م چرایه ببینن تا کو بیت بۆ شاره که ئه م پادشایه بۆ میوانداری نان خواردن و پشوودان و خزمه ت کردن له به رده م کاروان چیه کاندا یان گه شتیاراندا ، وه پادشای دووەم فه رمانیدا که دوای مردنیشی منداله کانی به رده وام بن له سه ر ئه کاره چاکه یه ی که ئه نجامی دا ، بۆیه به م شیوه یه پادشای دووەمیش کاریکی چاکه ی ئه نجامدا به م هۆیه وه چاکه یه کی زۆری دەست که وت ، خه لکیش دوعای خیری بۆ بکه ن تەنانەت دوای مردنیشی ....

پادشای سی یه م : ریگایه کی تری گرته به ر ، وه ك سه رکرده و سه رۆ ك و ده ستەلاتدارانی ئه م سه رده مه ، بریاری دا پاره یه کی زۆر کۆ بکاتەوه ، جا چ له ریگای زولم سته م له خه لکی به بیانۆی باج سه رانه و ریگری کردن له کاسبی خه لك و قورغ کردنی بازار بۆ خۆی بازرگانی کردن تەنها بۆ ئه م پادشایه ریگه پیدراو بوو ، ئیتر به هه موو شیوه یه پاره ی کۆ ده کرده وه بۆ خۆی ،ته نانەت وای کرد بوو که خه لکه که توانایان نه بیت پاره کانی بیژمیرن ، ئه وه ند سته کارو زالم بوو، فسق و فسادی و گه نده لی هه موو شاره که ی گرتەوه ، به ردەوام هه ولی مژینی خوینی خه لکەدا له دزینی مال و سامانی خه لك به ردەوام بوو ، نا حه قی ده کرد مالی خه لکی ده خوارت به جۆرەها بیانوو خه لکی تاران ده کرد ته نانه ت وای لی هاتبوو ئه و هه ناسه ی که خه لك هه لی ده مژیی کرد بوویه باج و سه رانه له خه لك ، هه موو ئه کارانه ی ده کرد تەنها بۆ ئه وه بوو خه لکه که دوای مردنی پی بلین به راستی ئه م پادشایه دوله مه نترین پادشا بوو ، بۆیه خه لکه که به ردەوام دوعا یان له م پادشا یه ده کرد هه تا وای لی هات به دوعای خه لك که زۆر ستەمی ده کرد ، پادشا نه خۆش که وت بۆ پاش ماوەیه ك پادشا مرد ، هه موو ئه مال و سامانه ی له دوای خۆی به جیهیشت و مندالیشی نه بوو ، ئه وه بوو وه زیره کان گزیره کان و پاسه وانه کانی هه موویان مال و سامانه که یان دابه ش کرد به سه ر خۆ دا ، کۆشکه که شی دوای خۆی بوو به کلاوه و تەویله ی ئیسترو ولاغان... ئه مه یه ده رئه نجامی سته کارو فسادو گه نده‌ل کاران ...

وانه كانى ئه م چیرۆكه :

١- چاكه یه ك بكەی له دوای مردنیش خه لك دوعاو نزات بۆ بكا وه ك : پادشای یه كه م و دووەم
٢- بی گومان موسلمان باش ده زانیت ژیانی دونیا دریژ نا كیشیت ، خۆشی و به خته وه ری تەنها له به ده ست هینانی ره زامه ندی (خوای گەوره) بۆ به ده ست هینانی به هه شته كه ی .
٣- ده بیت موسلمان سوور بیت هه ول بدات له سه ر ئه نجامدانی كردەوەی چاكه تا بیگه ینیته به هه شت .
٤- ده بیت موسلمان ژیری به كار بینی كه بزانیت دونیا ته نها وه ك خه ونیكه یان دونیا شه و رۆژیكه مردن له به ر ده گایه .
٥- نابیت موسلمان وه ك ئاژه ل سه رقالی به ده ست هینانی مال سامانی خه لك بین به نا حه ق ته نها خریكی كۆكردنەوەی مال و سامان زولم ستەم بیت كویی نەدا به قیامه تی خۆی ، و نه زانی دەر ئه نجامی زلم و سته م سامان كۆكۆدنەو به نا حه ق چه ند تـاوانیكی گەوره یه .
٦- باشتر وایه موسلمان سه رقالی كاری چاكه بیت بۆ دوا رۆژی خۆی نه زلم و سته م كردن وه پاشای سیه م ، هه ر خه ریكی كۆكردنەوەی مال سامانی خه لكی بوو، ده رئه نجامه كه شی مرد بوو .
٧- ده بیت جاو له پادشای یه كه م و دووەم بكه ین بۆ چاكه كردن ، بۆ ئه وەی دوای مردنیش خیر چاكه مان بۆ بنوو سریت ، نه ك وه ك پاشای سیه م لعنه تمان بۆ بیت دوای مرد .
٨- (خوای گەوره) سزای سته مكار دەدات

(خوای گەوره) ده فه رموویت :﴿ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ﴾ البقره ٦٥ .واتـا : سویند به خوا بیگومان زانیووتـانه و ئاگادارن چیمان به سەر ئه وانەتـاندا هینا رۆژانی شه ممه دەستدریژییان ده كردو له سنوور دەردەچوون ، (له بەر ئەوه بریارماندداو) وتمان : ببنه مه یموونی دوورخراوه له ره حمه تی خوا (بریار بوو جووله كه كانی شارەكه ی قەراغ دەریا – ئیلیه – رۆژانی شه ممه تەرخان بكه ن بۆ خوا پەرستی و راوەماسی تیادانه كه ی ، دیاره ما سییه كانیش هه ستیان به وه كردووه ، بۆیه له رۆژەدا خۆیان نواندووه ، جوله كه ش به سروشت زۆر به ته ماعن ، بیریان كردەوه له تەگبیر و فیلیك ، ئەویش به وەی كه له رۆژی هه ینیدا داوو تۆریان بۆ بنینەوه تا له شه ممەدا تیی بكه ون ، رۆژی یه ك شه ممه چی كەو تۆته داوو تۆرەكانەوه دەری بهینن (له ته فسیری ئایه تی ١٦٣تا ١٦٦ له سوورەتی الاعراف دا ئه رووداوه بـاسكراوه).

(خوای گەوره) ده فه رموویت : ﴿وَاسْأَلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةً إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ﴾ الاعراف ١٦٣-١٦٦ .

واتا: پرسیار له جووه‌كان بكه ده‌رباره‌ى ئه و شاره‌ى كه له سه‌ر قه راغى ده‌ریا بوو ، له كاتیكدا ئه وان له رۆژى شه ممه دا سنووریان ده شكاند (كه به بریار بوو رۆژى شه‌ممه ته رخان بیت ته‌نها بۆ خواپه‌رستى) كاتیك له رۆژى شه ممه كه‌یاندا ماسیه گه‌وره‌كانیان به سه‌ر ئاوه‌وه بۆ ده هاتن ، ئه‌و رۆژه‌ش كه شه ممه یان نه‌دبوو ما سیه كانیان بۆ نه ده هات ، ئا به‌و شیوه‌یه به هۆى یاخى بوون ولا دانیانه وه تاقیمان كردنه‌وه .

(دیاره كه هه ندى له‌و جووله كانه فه رمانى خوایان شكاندووه ، به هه ر فیلیك بووه راوى خۆیان كردوه ، بۆیه ده سته یه ك له پیاو چاكانیان كه وتوونه‌ته ئامۆژگارى كردنى ده ست دریژكاران) كه چى كاتیكیش ده سته یه‌ك له‌وانه وتیان : بۆ چى ئامۆژگارى كه سانیك ده‌كه‌ن كه خوا هه ر له ناو به ریانه ، یان سزاده‌ریانه به سزایه كى توند (له وه‌لامیاندا) ووتیان : ئاخر بابه لگه یه كى دلسۆزى و غه مخۆرى بیت بۆلاى په‌روه‌ردگارتان و به و هیوایه ئه‌وان له خوا بترسن .

جا كاتیك فه‌رامۆشیان كرد ئه‌وه‌ى ئامۆژگاریان پیى كرابوو، ئیمه‌ش ئه‌وانه‌ى كه قه‌ده غه‌ى خراپه یان ده‌كرد رزگارمان كردن و ئه‌وانه‌ش كه سته‌میان كردو هه‌ولیاندا بۆ كردنى ئه‌و كاره ناره‌وایه ، به‌سزایه كى سه خت گیرۆده‌مان كردن ، بو هۆى ئه وه‌ى له سنور ده‌ر چوو بوون .

جا كاتیك هه‌ر سه ركه شییان كرد له‌وه‌ى كه قه ده غه كرابوو لییان ، ئیمه‌ش پیمان ووتن : ببنه كۆمه‌له مه یموونیكى سووك و ریسواو دوور له ره حمى خوا .

هه ر بۆیه (خواى گه‌وره) فه رموویه تى فه رمان شكینه كان سته میان له خۆیان كردو لووت به‌رز بوون له ئاست ئه‌وه‌ى لییان قه ده‌غه كرا بوو ، له ئاینى خودا هه‌لگه رابوونه‌وه‌و به ماده نه بوون پابه ند بن به شه رعى (خواى گه‌وره) دا بۆ یه له سته‌مدا رۆچوو بوون سنوورو ریسا ى (خواى گه‌وره) یان به زاند بوو ، سوور بوون له سه ر سته‌م كردن له خۆیان ، وه به‌رده‌وام بوون له دوژمن كارى شه رعى خودا ، بۆیه ئه‌م سته مكارانه به م هۆیه‌وه شایسته‌ى سزاى خودا بوون و دواى هاتنى خه‌شمى خوداو سزاى به‌ په له و پیشوه‌ختى خودا بوون ، به‌راستى سزاكه شیان زۆر توندو به ئازار بوو ، هه روه‌ها سزاى خودا بۆ ئه وان سزایه كى بى وینه‌و جیاواز له سزاكانى ترى سه رگه لانى تردا ، ئه‌وه بوو روخساریانى ناشرین كردو گۆرینى بۆ چه ند مه یموونیكى ده‌ربه ده‌ر کرووو سه رشۆر ، واته : روخساره به شه‌رییه كانى ئه‌وانى بۆ روخسارى راسته‌قینه ى ئاژه‌لا گۆریو كردنى به چه‌ند مه‌یمونیكى راسته قینه ، بى گومان خودا داد په‌روه‌ره بووه ، كاتیك كردوونى به چه ند مه‌یموونیكى ده‌ربه‌ده‌رو سه رشۆر ، چونكه ده‌ست دریژییان له سه ر حوكمه كانى (خواى گه‌وره) دا كردبوو ، وه له فه‌ر مانه كانى خودا یاخى بوون ، سنوور شكینى شه‌رعى (خواى گه‌وره) یان ده كرد ، بى گومان له داد په روه‌رى (خواى گه‌وره) دا هه ر وایه كه مرۆڤى خرا په كاریش به خرا په كه ى پاداشتى ده‌دریته‌وه ، سته‌مكارن له سه ر سته‌مه كه یان ده بیت سزا بدرین .

هه‌روه‌ها (خواى گه‌وره) له وه‌شدا زاناو دانایه ...

كە ئە و كۆمە لە ستەمكارە ی كردووە بە مە یموون ، لەوانیە حیكمە تی ئە م روخسارگۆرینە یان ئەوەبێت ، كە بی گومان (خوای گەورە) ویستوویەتی ئەوان وەك مرۆڤیكی ئادەمیزاد بن وەك چە ند كە سیكی ئینسانی راستەقینە بژین كرداری ئینسانیانەی خۆیان بە چاكترین بە جی بینن ، بەلام كاتیك لە فەرمانە كانی (خوای گەورە) هەلگە رانەوە و ئە و ریز لی نانەی (خوای گەورە) یان رەت كردوە ، بە م پیەش سازش و تەنەزل یان لە مرۆڤایە تی و ئینسانی خۆیان و ریزو كەرامە تیان كردوە ، ئیتر سیما یە كی ئاژەلانەی مانادرایان بە خۆیانەوە لكاند چونكە رفتارو سەر پی چیە كانیان وە ك رفتاری ئاژەل بوون ...

٩- ئە ی ستە مكار و زۆردا بە هیزو بە پارەو مال و سامانە كە ت مە نازە ؟؟؟ چونكە بە قەد قارون بە هیز نیت و مال سامانت نیە قارون لە بە هیزی و مال سامان زۆر زەنگین بوو ؟!!!

(خوای گەورە) دە فەرموویت : ﴿إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ (٧٦) وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ (٧٧) قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ (٧٨) فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ (٧٩) وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلَقَّاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ (٨٠) فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنْتَصِرِينَ (٨١) وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيْكَأَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيْكَأَنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾ **القصص ٧٦-٨٢.**

واتا : بی گومان قارون لە قەوموو خەزمی موسا بوو ، كە چی (بە هۆی مال و سامانییەوە) خۆ ی گڤ دە كردووە فیزی دەكرد بە سەر خە لكدا ، ئە وەند مال و سامان و دارییمان پیبە خشیبوو ، كە بە راستی كلیلی گە نجینەو قاسە كانی با بە چە ند كە سیكی بە هیز بە گرانی هە لدە گیران ، (لە كاتی لووت بە رزیە كە یدا) هە نديك ئیمانداری خزمی پییان ووت : كە شخە مە كە وا لە خۆت بایی مە بە بە م سامانە ، چونكە بیگومان (خوای گەورە) ئە و كە سانە ی خۆشناویت كە كەشخە دەكەن ، بەسەروەت و سامانیانەوە و لە خۆیان بایی دە بن .

هەولبدە بە ومال سامانەی خوا پیی بە خشیووی مالی قیامەت و بە هە شتی بەرین بكرەو بەشی خۆشت لە دنیادا بە حلاللی فە رامۆش مە كە ، چاكە لە گە ل بە ندە كانی خوا دا بكە هە روەك خوا چاكەی هیناوەتە ریت ، نەكەیت هەولی فەساد و گوناهو تاوان بدەی لە زەویدا ، چونكە بە راستی خوا ئە و كە سانە ی خۆشناویت تۆی خرا پە دەچیینن .

قاروون ووتی : بی گومان ئە م سامان و داراییەم هەر بە هۆی زانست و زانیاری نە خشەی خۆمەوە پیمدراوە، باشە مە گەر قاروون نە یدە زانی بە ر استی خوا پیش ئەم چەندەها قە وم و هۆز و گەلانی لە ناو بردووە كە لە و زیاتر بە دە سەلاترو سەروەت مە ندتر بوون ؟ تاوان باران پرسیاریان لی ناكریت دەربارەی گوناهە كانیان (چونكە تۆمارە و لای خوا ئاشكرایە). .

---٣٣

ئینجا رۆژێك قاروون خۆی سازدا و بە رازاوەیی چووە دەرەوە بۆ نا قەومەكەی بۆ كە شخە كردن و خۆ نواندن ، ئەوانەی كە ئاواتیان ژیانی دونیایە ووتیان : ئای خۆزگە ئیمەش وەكو قاروون ، سامان و دەسە لاتمان ببوایە ، بە راستی خاوەنی بە ختیكی گەورەیە !

(بەلام) ئەوانەی كە زانستی و زانیاری راستیان پیبە خشراوە (دەربارەی حەلال و حەرام و نرخی قیامە ت دە زانن) ووتیان : هاوار بۆ ئیوە ، بۆ تینافكری پاداشتی خوایی زۆر چاكترە بۆ ئەو كە سە ی باوەری دامەزراوی هیناوەو كارو كردەوەی چاكی ئە نجام داوە ، ئە و زانست و باوەرو كردەوەیە بە كە س نادریت تەنها بە خۆگرو ئارامگران نە بیت .

ئە وسا (كە بینیمان قاروون بە تەواوی لە سنوور دەر چووە)كوتوپر خۆی و مال و سا،مانیمان برد بە ناخی زەویدا ، هیچ دەستەو گرۆیە كی نە بوو فریای بكەویت و لە دەست خاشم و قینی خوا دەربازی بكات ، بی گومان لە و كە سانەش نە بوو كە بتوانیت خۆی رزگار ببیت .

ئینجا ئەوانە ی دوینی ئاواتیان بە قاروون دەخواست دە یان ووت: ئە ی هاوار ، بە س نە بوو وەكو ئە و تیانە چووین ، دیارە كە خوا رزق و رۆزی زۆر دە بە خشیت بە هە ر كە س بیە ویت یاخود كە می دەكاتەوە (بی حیكمە ت نیە) ، ئە گە ر فە زل و بە هرەی خوایی نە بوایە لە سەرمان ، ئیمە ش بە ناخی زەویدا رۆچوو دە بووین ، ئای كە روون و ئاشكرایە ، كافرو خوانە ناسان سەر فراز نابن .

روونكردنەوە یەك لە سە ر دوو كۆمە ل (باوەردارو ئارامگر – ساویلكە هە ل خەلە تاو نەفام)

دیارە لیرە دا ئە مە مان بۆ روون دە بیتە وە لە چیرۆكی بە سە رهاتی قاروونداكە (خوای گەورە) كردی بە ناخی زەوید بە هۆی مال سامانە كە ی كە ستە مكارو زالم بوو لە گە ل خە لكدا لە خۆ بایی بوو فیزی بە سە ر خە لكدا دە كرد ، هە ر بۆ یە (خوای گەورە) لە بە رچاوی (بنی ئیسرائیل) هە ردوو كۆمە لە ئەوانە ی كە (ئیماندارو ئارامگر بوون) ، و ە ئە وانە ی (ساویلكە هە ل خە لە تاوە كان بە ژیانی دونیادا) وا دیارە ئە و ئیمانداره ئارامگرانەی بە (قاروون) هە ل نە خەلە تابوون سوپاسی (خوای گەورە) یان كرد كە مال سامانە كە ی (قاروون)ی لە ناو برد فتنە و فسادی نە هیشت لە سەر زەویدا لە م سەردە مە

واد یارە كۆمە لە كە ی تریش (كۆمە لە ی هە خە لە تاوانیان) بە ئاگا هیناوە تەوە لە و قسانە ی كە پیشتر پییان گوتبوو بە (قاروون) وە خۆزگە یان بە مال و سامانە كە ی دە برد باوە ریان بە دونیا زیاتر بوو ، بە لام ئە و ئیماندارانە ی كە باوەریا ن بتەو بوو قە ناعەت وباوەریان بە ریساو بنە ماو یاسایانە ی خۆیان زیاتر زۆر تر بوو ، هە روەها باوەر متمانە و دلینایی و یە قینیشیان بە و ریساو بنە مایانە زیاتر بوو كە (خوای گەورە) پیی گە یاندوون ، لە كاتیدا بی باوەرە كان بە قاروون هەل خە لە تا بوون بە دوای هواو نە فس دا دە گە ران دە رچوو بوون لە یاساو ریساكانی (خوای گەورە) هە روەها ئە و ساویلكانە بە مال سامانی قاروون سەرسام ببوون هیوایان دە خواست وەك قاروون دەولە مە ند ببن ، وایان دادەنا كە قاروون زۆر بە ختەوەرە بە هۆی ئە گە نجینە ی كە هە یە تی، لە دوای دا (خوای گەورە) قاروونی بە ناخی زەویدا برد ، هە لویستیان گۆریی ولە وە ی پیشتر كە هە یان بوو ...

---٣٤

واتا دوو هه لویتس دژ به یه کیان هه‌بوو ، به لام (رۆژی تیا چوونی قاروون و سامانه که ی) هه لویستیان گۆرا ووتیان (سوپاس بۆ خودا ئیمه وه ك قاروون نه بووین ، وەك ئه و خاوەنی مولك و سامان نه بووین ده نا ئه

گه ر وەك ئه و بووینایه ، ئەوا خودا ئیمه شی به ناخی زەویدا دەبردە خواری.. به راستی خودا منەت و چاکەی له سەرمان هه بووه ، که هه ژار بووین ..)

جا ئه و کۆمەله هه ل خه له تاوان به چاوی خۆیان بینیان که چۆن قاروون به ناخی زەویدا رووچوو بی گومان زانیوویان که قاروون به خیته وه ر خاوه نه به ختی کی زۆر نه بوو ، چونکه به هۆی مال و سامانه که ی تووشی مال ویرانی و هیلاکەت بوو ، واته بووه هۆی له ناو چوونی خۆی مال و سامانه که ی ، رق و تووره ی سزای گەورەی خوا ، وه زانیویان ئه وان خۆیا خاون به ختیکی گەوره بوو ن که تیا نه چوون ، ئه نه فاموو هه ل خه تاوانه زانیویانه که می مال و سامان نیعمه تیکه له خوداوه پیاندراوه ، وەهه روەها زانیویان کافران سه ر که وتوو سه رفراز نابن له ده ست سزای خودا دەر بازیان نابن ، به لام بی گومان درەنك زانیویانه ، له کاتیدا باوەرداره به ئارمه کان له کاتیکی زووتروه زانیبوویان دەرکیان پی بردبوو دلینل بوو له خوای گەوره ئارمیشیان له سه رگرتبوو ، بۆیه له هه مووسەرده میکد دوو جۆره کۆمه ل هەن وه ك یه ك بیر نا که نەوه ، کۆمه ل ی باوەردارو ئارامگر کۆمه لی بی باوەر و گومراکراوه له یاساکانی (خوای گەوره) ، بی گومان وه ك یه کنین له زانینو رفتارو کارو کرده وه دونیادا .

ئا خۆ کاریگه ری و رۆلی عه قل له و روودا وەی قاروون چی ده بیت ؟ ئه ئایا تیگه یشتن و هۆشیاری و زیرەکی ، چ رۆلیکیان هه بووه ؟ بی گومان که سانی ساویلکه گه مژه هیچ بیر نا که نەوه هه ست به زانینی راستی مه سه له که ، نا که ن تەنها دوای رووداو نه بیت ئینجا درك پی ده که ن ، وه باوەر به حقیقه تیش ناکه ، ته نها دوای به دی هاتنی نه بیت له وینه یه کی ده ره کیدا ، بۆیه گەورەیی و شکۆو پیشکه وتن و ئه مه ك و سەربلندیی ، چەند سیفه تیکی دیاری کۆمەلی باوەرداره ئارامگره کانه ، که له کاتیکی زووتره وه حقیقه تیان ازنیوه درکیان پی کردووه ، ئه م زانینه یان دەر ئه نجامی بتەوی باوەر به خوا بوونه ،وه شارەزایی زیرەکی هۆشیاری و به گەرخستنی عه قلیان و ، گەورەی باوەریان راستی تیروانینیان بۆ هیزی گەوره ی خودا ...

چەند سوودو وانەو پە ند و ئامۆژگاریەك لە چیرۆكی قاروونداا ؟!!

١- ستەم كاران لە سەر سیفە تی ستە مكاریی هیچ جیاوازیە كیان نیە ، جا ئە گەر زمانیان جیاوازبیت یان وەلاتیان جیاوازبیت یان رەگە زیان جیاوازبیت ، هەر بۆ یە ش قورئانی پیرۆز قاروونی لە گە ل فیرعە ون دا لە بنی ئیسرائیل داناوە و ، بە هاوشیوە و هاو كرداریی یە ك لە قە لەمداوە .

٢- هۆكارەكانی ستەم لە لای ستەمكاران هە مە چە شنن، ستەمی هە ندیكیان بە هۆی مال سامانەوە یە ، وەك قاروون ، هە ند یكیشیان بە هۆی پلە و پایە و هیزو دەسەلاتەوە یەوە ، كە كۆلە كە ی هاوبە شیان بۆ هە موو ستە مكاران ئەوەی كە دل خۆش دە بن بە ئازاردان و خوینی مژینی خە لكی بی تاوان سە م لی كردنیان و زۆر داری بە سە ریانەوە خۆیان بە گەورە دە زانن خە لك بە كۆیلە خۆیان وە ك فیرعە ون .
٣- قاروون بە هۆی ملك و مال و سامان و گەورە یی گەنجینەكانی گرفتارو شیدا ببوو بەهیلاكت چووبوو ، هە ر ئە مە ش هۆی لە نیو چوون و خە سارە تمەندی دونیاو دوا رۆژ بوو .
٤- دابە ش بوونی بنی ئیسرائیل بە دوو كۆمە لە وە هەندیكیان هەلویستیان لە گە ل قاروون بوو ئە وانە بوون كە بیریان نەدە كردەوەو ساویلكەو نەفام بوون ، ئە وانە ی تریان ئیماندارو ئارامگر بوون پیش رووداوە كان دركیان پی دە كرد ، بی گومان حال و بارودۆخی گشت نەتەوە یە ك بەرامبەر ئە و چۆرە بە لاو فتنە یەی مال و سامانەوە دە بنە دوو دە ستەو كۆمەلەوە ، هە روەها زۆرن ئەوانەی لە سەر ریگە ی (قاروون) هە ر وە ك لەم سەردە مە دا دەر دە كەویت هە ندیك نان نیە بخوات هەندیكیش پارەو مال سامانی خۆی نازانیت چەندە ئەوەندەی هە یە !! هە ندیكیش بە دوای ئە وان كە وتن بۆ پارە و سامان بوونەتە كویلە ی دە ستی قاروونە كانی ئە م سەردەمە ،وەك ئە و كۆمە لە ی خۆزگەو هیوا یان دە خواست وە قارون بن ، بەلام ئیماندارانی هە میشە پشت و پە نا بە خوای گەورە دە بە ستن تەنها داوی رزق و رۆزی لە و زاتە دە كە ن پە نا بۆ شخص نابن ، ئارام دەگرن لە سەر ئیمانە كە یا بۆ مە بە ستی رەزامەندی خوای گەورە بۆ گە یشتن بە بەهە شتی پان وبە رین ، بە دوای دونیا دا راناكە ن تەنها فەرمانەكانی خوا جیبە جی دە كە ن .
٥- زۆرن ئە و كە سانە ی كە لە م سە ردەمدا بە قاروونە كان هە لدە خە لە تین بیر نا كە نەوە خودای گەوەر لە لە گە لە وان حشریان دەكات سزایان دە دات ، بۆ یە سیفاتی قاروونە كان هە میشە لووت بەرزیە فیز لیدانە لەناو خەلكدا ، بە مال سامانی حرام كە شخە لیدەدن وەئاژەل دە ژین بیر ناكەنەوە ئە و مال چۆن پیدای دەكە ن ئایا حرامە یان حەلالە ، تەنها مال وسامان كۆدە كەنەوە ژیریان بۆتە پارە كۆدنەوە خەلكانیكی نەفام بە دوایان دە كە ون ،بی ئەوەی بیر بكە نەوە دەر ئە نجامیان چۆن دە بیت ، هیچ كات ژیری و عەقل بە كار ناهینن ئەم خە لكانە لە كۆتایدا درك پی دە كە ن ئەم كارە هەلە یە ، پیشتر دركیان نە كردووە ، وە قە ومە كە ی كە لە گە ل قاروون بوون ، پە نا بە خوا ...
٣٦

٦- پیویسته هه میشه چه‌ند که سیکی بئیماندارو باوه‌ردار پیاو چاك و به ئارام هه‌بن که ئامۆژکاری سته‌کاران و زۆر داروان بکه‌ن وه ك چۆن ئیمانداران و باوه‌ردارانی بنی ئیسرائیل ئامۆژگاریی (قاروون) یان ده‌کرد ، که ده‌ست له و له خۆ باویه وه سته‌مه بی نی که به سه ر خه‌لکه یدا ده‌ی کرد .

٧- بۆیه لیره دا قورئانی پیرۆز فیرمان ده کات که (خوای گه‌وره) که سی له خۆ بایی و لووت به رزو که‌شخه یی له ناو خه لکدا خۆشناویت ، به لی فیرمان ده کات که که سی چاکه کارو باوه‌رداری و ئارامگری خۆ ده ویت ، هه ر بۆیه ئه‌وانه ی ئه وسیفاته خرا پانیان تیدایه به رو به‌د رفتیان ده بات (خوای گه‌وره) سزایان ده‌دات له دونیا له ئاخره‌ت .

٨- شادی و خۆشی له ئاینی پیرۆزی ئیسلام دوو چۆره یه که‌میان : راوایه ری پیدراوه ته‌نانه‌ت دوا کراوو حه‌زلی کراوه ، ئه‌ویش دلشادی و خۆشی و به خته‌وه‌ری مرۆڤی باوه‌ردار به نازو نیعمه ته کانی خوای گه‌وره که پیداوه به حه لالی و قایل بوون به قه دری خودا که چه ندی پیداوه ، وه ئارام گرتن له سه ر نازو نیعمه ته کانی خوادا ، دووه‌میان : ناره‌وایه ری لی گیراووه ، ئه‌ویه مرۆڤ به‌ره‌و له خۆ بایی بوون و به خۆنازین و سته‌م و نه‌کولی له فه زلی خواد پینه‌زانینی مرۆڤ به نیعمه ته کانی خودا و ، پیدا کردنی مال سامانی حرام ری گه پینه‌دراو، بی گوما که سی سته مکار هه میشه ماله که حه لال نیه به حرام به ده ستی ده هینی ، یان وه ك (قاروون) ده ی ووت : من به زیره کی و زانینی خۆم په یام کردوه نه فه زل خوای گه‌وره ، بۆیه له کۆتیدا به روو هیلاکه‌ت و ما ل ویرانی ، چوو به ناخی زه‌ویدا ..

٩- فاسدو خرا په کاران ده که‌ونه به ر رق تووره یی خوادو ، خۆشه ویستی خودایان له ده ست ده چیت ، هه ر بۆیه ش ئه‌م چۆره که سان له دونیاو دوا رۆژدا ، فه وتاو له خه سارت مه ندانن یان له دۆراوانن .

١٠ – که سی له خۆ بایی وسته مکار ئه‌وه یه له بیر ده چیته‌وه ، که بیگومان ئه م نیعمه تانه له خوداوه پیی دراوه ، به لکو واگومان ده بات ، که به کۆشش و هه‌ولی خۆی په یدای کردوون ، یاخود به هۆی شایسته‌یی و شایه نیبوونی خۆیه وه پیی دراوه و ، وه ك قاروون : ده لیت ﴿قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ﴾ .

واتا : قاروون ووتی : بی گومان ئه م سامان و دارابییه‌م هه‌ر به هۆی زانست و زانیاری نه خشه‌ی خۆمه‌وه پیمدراوه، باشه مه گه‌ر قاروون نه یده زانی به ر استی خوا پیش ئه‌م چه‌نده‌ها قه وم و هۆز و گه‌لانی له ناو بردووه که له و زیاتر به ده سه‌لاترو سه‌روه‌ت مه ندتر بوون ؟ تاوان باران پرسیاریان لی ناکریت ده‌رباره‌ی گوناهه کانیان (چونکه تۆماره و لای خوا ئاشکرایه).

١١- سته مكارانى به دكار و له ستهم رۆچوون سوورن له سه ر دلشكاندنى خه لكى و چاندنى تۆى خرا په كارى و فسادى له سه رووى زەويد ، به هه موو توانايانداا فيز به سه ر خەلك ده كه ن ، ئازادى مرۆڤ پيشه ل ده كه بەردەوام هه ولى شكاندنى سنووره كانى (خواى گه ورەن) بۆ به رژەوەندى مانه وه ى خۆيان له سەر كورسيه ده ست هەلات و فەرمان رەوايى بى باكن له وه ى حرام و حەلال بناسن بى باكن له خه لك چونكه به رده وام هه ولى به هيز كردنى خۆيان دەدن ، خەلك ملكه چ ده كه بۆ كۆيلايه تى خۆيان له ريگاى پاره و سامانه كه يانه وه ، هه ولى برسى كردن و ئازاردانى دەروونى خه لك ده كه ن بۆ ملكه چ كردنى خه لك بۆ گويرايه لى كردنيان له خرا په كردن ، هه روەها كوشك و تەلاره كانيان به هه موو زينه تيكيانەوه پيشانى خه لك دەدن ، لووت بەرزو منافق و دوو روون له كردارو قسه كردنيان ، وه به دكارى و به د ره وشتى بلاو ده كه نه وه له ناو خه لك دا تا كو خەلك سه رقال بكه به به در رەوشتى و كاره ناشرينه كانى مرۆڤ ، ياساكانى ئيسلام په يره و ناكه ، هه ولى هينانى كه لتورى يهود و نه صرانين چونكه ئه وان له پەرژه وەندى سته مكارو زالمانه ...

١٢- ئارامگرتنى جوان ، له سه ر سته مكاران ، كۆمه كى هه ميشه يى چاكه يه كى نەبراوەيه ، بۆ رووبه روو بونەوەى فشارى سته مكار ، هه روها دوور كه وتنەوه له فتينەو خرا په كارى و فاسادى سته مكار ، چونكه به رده وام هەولى زۆردارى دەدات به گەوره ى خۆ ده نازيت ، بۆيه نه ريتى به رزى ئارمگرتن له سه ر سته مى خرا په كاران ، تەنها دەست ئارامگران دەكه ويت ...

١٣- سوورانه وەى (قارون) به ناو خه لكه كەيدا به و شيوه خۆ رازاندنەوەيه و ، زيادە رووييشى له گرفتار كردن خه فه ت پى دانى خه لك ، به لى بووه هۆيه كى راسته وخۆى سزا پيگه يشتنى قاروون به ناخى زه ويدا ، وه به خۆى و مال و سامان و ملكه كه ى بووه .. بۆيه هه موو سته مكاريكى به دره فتار يش دەر ئه نجاميان هەر وه ك (قاروونه) به كردەوەو رفتارى ناشرينيان دواى پيشخستنى سزاى خودا يان كردووه ، وه (خواى گەوره) يان تووره كردووه كه سزاى به پەله و خيرا يان بۆ به رى له ناويان بات ...

١٤- (قاروون) مايه ى فتنەو بەلاى قه ومه كه ى بوو ، له نيو قه ومه كه شيدا كه سانى وا هه بوون پى ى گرفتاربوون ، كه سانى واش هه بوون ، كه ورەيان بەرز و ئارام و له سه رحه ق جيگر بوون ، كاتيك فيتەو تاقيكردنەوه كه تەواو بوو ، (قاروون) رۆلى خۆى نمايش كردو كاتى له دنيا دەرچوونى هات ، كه وته به ر نه فرەت و سزاى (خواى گەوره) به م جۆره ژيا و به جۆره ش كۆتايى هات به ناخى زەويدا رۆچوو ...

١٥- سته مكار هه ميشه و بەردەوام درۆ بۆ خه لك دەكات، شتى بچووك بى كه لك گه وره و شرين ده كات شتى گەوره و به سوود ناشرين ده كات ، واتا به هەواو ئارەزووى خۆى خه لك فريو دەدات ،ئه م رۆ درۆيه ك ده كات به يانى (خواى گەوره) درۆ كه لى ئاشكرا ده كات رووى راسته قينه ى لاى خه لكانيكى هۆشيار و ژيرو عاقل ئيماندار ئارا مگر ده رده كه ويت ، به لام به س خه لكانيكى ساويلكه به درۆ كانيان باوەر ده كه ن و فريو ده خۆن ، هه ميشه و به ردوام له هه موو سەرده مه كان خەلكى ساويكه و دونيا خوازيان له گه لدان ...

٣٨---

١٠- ئه ی سته مكار په ند و ئامۆژگاری له چیرۆكی (موسى) فیرعه ون) وەرگره !!

(**خوای گەورە**) **دەفەرموویت :**﴿ نَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَإِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (٣) إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضْعِفُ طَائِفَةً مِنْهُمْ يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ﴾ **القصص ٣-٤** .

واتا: ئیمه هەندێك له هەواڵ و به سه رهاتی گرنگی راست و نه گۆری موسا و فیرعه ون ده خوێنینەوه به سه رتدا ، بۆ ئەوەی سوود بگه یه نین به گەلێك كه بروا دەهێنن (تا ببیته په ندو ئامۆژگاری).

بی گومان فیرعەون زاڵم و درەندە بوو ، له ولاته كه یدا ، خەڵكه كه ی پارچه پارچه كرد (جیاوازی خسته نێوانیانەوه) دەستەیه كیانی دەچەوساندەوە و لاوازی دە كردن منداله نێرینەكانی سه ر دەبرین ، كچان و ئافره تانی (به زه لیلی ده هێشتەوه) به راستی ئەو سته مكاره یه كێك بوو له وانه ی تۆوی خراپی چاند .(خوای گه وره) ده فه رموویت :﴿ وَإِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ﴾ **البقره ٤٩-٥٠ .واتا : بیر ی نیعمه تی رزگار بونیشتان بكه نەوه كاتێك رزگارمان كردن و له ده ست دارو ده سته ی فیرعەون كه خراپترین سزاو ئازاریان دەدان ، كورەكانتانیان سەر ده برین و ئافره ته كانتانیان ده هێشتنەوه (بۆ كاره كه ری و خزمەت) ئه وه ش بۆ ئێوه تو شهات و تاقیكردنەوه یه كی گەوره بوو بۆتان له لایه ن پەروەردگارتانەوه ، (تا پشت به و زاته ببه ستن و براوی تەواو تان پیی هه بێت).**

یادی ئه و نیعمەته بكه نەوه كه له به ر خاتری ئێوه دەریا كه مان لەت كرد ، ئینجا رزگارمان كردن ، دارو دەستەی فیرعەونمان نغرۆ كرد ،له كاتێكدا ئێوه به چاوی خۆتان بینیتان و ته ماشاتان ده كردن .

(**خوای گەورە**)**دەفه رموویت :** ﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ﴾ **القصص ٥-٦** .

واتا: ئیمه ش دەما نەوێت دەروو بكه ینه وه له چه وساوەكان ومنەتی خێر بكه ین به سه ر لاوزكراوه كاندا له ولاتەداو دەمانەوێت بیانكەینه پیشواو بیانكه ینه میراتگری یامان و دەسالتی ستەمكاران .

هەروەها دەمانەوێت پایەداریان بكه ین و دەسەلتیان بچه سپینین له ولاتدا و ، ئەوه پیش بهێنین بۆ فیرعەون و هامان و سەربازانیان كه لیی دەترسان (ئەم به لێنه خواییه بەوێستی پەروەردگاری بالدەست دووباره دەبیتەوه بۆ ئیمانداران له بارودۆخی تایبه تی و گونجاودا).

(**خوای گەوره**) **دەفەرموویت :** ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنْصَرُونَ وَأَتْبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴾ **القصص ٣٨-٤٢** .

واتا : فیرعه ون سه ركه شانه ووتی : ئه ی خه لكینه من كه سی تر شك نابه ن كه شایستەبیت بەوەی خواتان بیت جگه له خۆم ، ئه ی هامان تۆ له گل خشتی سوورەوه كراوم بۆ دروست بكه و قه لایەكی بەرزو پته وم بۆ بینا بكه به لكو پیادا سەر بكەوم تا خوای موسا ببینم هه رچه ند من به راستی براوام وایه له ریز درۆزنه كاندایه ..!!

٣٩---

فيرعەون سەربازان و دە ست و پیوندی بە ناحە ق لە سەر زەوی (مصر) فیزیان کرد خۆیان بە گەورە زانی و گومانیان وابوو کە بۆ لای ئیمە نا هینرینەوە ..

سەرە نجام ئیمە خۆی و سە ربازان و دەست و پیوەندیمان پیچایەوە و فریمان دانە ناو دەریا کەوە ،سە رنج بدە و تەماشابکە وبزانە ؟؟: چۆن بوو سە رئە نجامی ستەمکاران ؟!!

ئیمە ئەوانما کرد بە چە ند پیشەوایەك کە بانگی خەلکی دەکەن بۆ ناو ئاگر ، لە قیامە تیشدا سەر کەوتوو نابن..

هە ر لە م دنیادا نە فرینما خستە شوینیان ، لە رۆژی قیامە تیشدا ئەوان زۆر ئیسك تال و رووخسار ناشرینن ..(خوای گەورە) دەفەرموویت :﴿ كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ﴾ **الانفال ٥٤** .

واتا : رەوشتی ئە مانە هە ر وەکو داب نەریتی دارو دە ستەی فیرعەون و ئەوانە ی پیشیان وایە ، کە بەلگەو فە رمانە کانی پەروەردگار یان بە درۆ دەزانی و باوەریان پیی نە بوو ، لە ئە نجتمدا ئیمەش بە هۆی گوناهو تاوانیانەوە لە ناومان بردن و دارو دە ستەی فیرعەو نیشمان نوقمی دەریا کرد ، هە ر هە مووشیان ستە مکار بوون .

(خوای گەورە) دە فەر موویت :﴿ اذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى﴾ **طه ٢٤** .

واتا : دەبچوو بۆ لای فیرعەن چەنکە بی گومان یا خی یە و لە سنوور دەر چووە .

(خوای گەورە) دە فەرموویت :﴿ وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ ١٢-١٤ .

واتا : جا دە ستە کە بخەرە گیرفانتەوە ، هە ر کە دەرتهینا بە سپییە کی بی عەیب دیتە دەرەوە ، ئەم دوو – معجیزە – یە لە ریزی نۆ –موعجیزە – دایە بۆ فیرعەون و قەومە کەی و بەراستی ئەوانە قە ومیکی لە سنور دەرچوون بوو .

جا ئەوانە هە ر رق ئە ستووریيان کردو باوەریان پیی نە بوو ، بە زۆر داری و خۆ بە زل زانی ، لە کاتیکدا لە ناخی دەروونیانەوە هە ستیان دەکرد حە قیقە تە و راستە ، دە تە ماشا بکە و سە رنج بدە بزانە سەرە نجامی تاوانباران و گوناهکاران و ستەمکاران چۆن بوو (چۆن تۆلە مان لی سە ندن)..

(خوای گەورە) دەفەرموویت : ﴿وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ فَلَوْلَا أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ﴾**الزخرف ٥١-٥٥** .

واتا: فیرعەون جاریدا بە ناو قە وم و گە لە کەیدا ووتی : ئە ی قەوم و گە لم ، پاشای میصرم و فەرمانرەوای ئە م ولاتەم ، ئە م رووبارانەش بە بەر کۆشکە کاندا دەروات ، ئایا ئەم دە سەلاتەی من نابینن ؟!!..

---٤٠

به لكو نا بينن من چاكترم له كه سەی ناوبانگی نی یه (واته موسى) كه سايه تيه كی لاوازو نەناسراوه وزمان پاراو نيه و لەوانه نيه بتوانيت چاك خەلكی تيبگه یه نيت ؟!!..

جا ئەوه بۆچی بازنی ئالتون و زيری پيشكه ش ناكريت (تانيشانه بيت بۆ پايەداری ؟!) ئەوه بۆ فريشته له گه ليدا نەهاتن بۆ بانگەواز كردن و پشتيوانی ليكردنی ؟!!..

فيرعەون هيچ نرخی دانەنا بۆ قەوم و گەله كەی ، به سووكی سەيری دەكردن ، ئەوانيش ملكەچ و فەرمانبەرداری بوون ، به راستی ئەوانه قەوميكی فاسق و تاوانبار گوناهكار سته مكار بوون ..؟!

(خوای گەوره) فەرمووی : جا كاتيك ئيمه يان تووره كردو رقی ئيمه يان هه ستان ، ئيمەش تۆلەمان لی سه ندن ، هەر هەموويا نمان له دەريادا خنكاند و نوقم كرد...

(خوای گەوره) ده فه رموويت :﴿ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَمِعُونَ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلَهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾**الشعراء ٢٢-٣٠** .

واتا: ئينجا فيرعەون ووتی : باشه ، پەروەردگاری جيهانه كان چی یه و كی یه ؟

موسى ووتی : ئەو په روەردگاره ، به ديهينەری هەموو ئاسمانه كان و زەويەو هەرچيش وا له نيوانياندایه ئه گه ر ئيوه براو ده كه ن و دلنيا ده بن .

فيرعەون به له خۆبايی بوو نيكەوه بەوانه دەوروبه ری خۆی ووت : ئه وا گوی ناگرن چی ده ليت ..

موسى رووی كرده خەلكه كه ووتی : پەروەردگاری من پەروەردگاری ئيوەش و پەروەردگاری باپيرانی ديرينيشتانه ..

فيرعەون به گالته پيكردنەوه ووتی : به راستی وا دياره ئه و پيغه مبەرەی بۆ ئيوه رەوانه كراوه شيته !!

موسى ووتی : په روەردگاری خۆرهەلات و خۆر ئاواو هەموو ئه وشتانه شه كەواله نيوانياندايه ئه گەر عەقل و بيرو هۆشتان بخەنه كار ؟!!؟

فيرعەون سويندی خوارد ووتی : ئه گەر جگه له من كه سيكی تر بكه يته خوای خۆت و فەرمانبه رداری بيت ، ده تخەمه ريزی به نگراوه كانەوه و زيندانت دەكه م ..!!

موسى : ووتی باشه ئه گەر بەلگه وشتيكی ئاشكرات پيشان بده م له سەر راستگۆيی خۆم هەر به ندم ده كه يت ؟!؟

فيرعەون ووتی : ئادەی بزانم چيت پی دەكريت ئه نجامی بده ئه گەر راست ده كه يت ..؟!؟!

(**خوای گەورە**) **دە فەرموویت** :﴿ إِلَى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴾ **غافر ٢٤-٢٧**

واتا: بۆ سه ر فیرعه ون و هامان و قاروون ، بەلام ئه و سته مکارانه ووتیان : جادووگەریکی درۆزنه!!! واته(موسی)

جا کاتیك هات بۆ لایان و هەموویان راستەیه کی بۆ سه لماندن به به لگه و و معجیزەی ئاشکراوه که له لایه ن ئیمه وه پیی به خشرا بوو، فیرعه ون و دارو دەسته که ی فەرمانیانداو ، ووتیان : رۆله ی نیرینەی هەموو ئەوانه بکوژیت که باوەریان هیناوه و له گەل موسی دان ، ئافرەت و کچانیان بهیلینەوه بۆ کاره کەری ، بەلام خەیالیان خاوه ، له کاتیدا پیلان و تەله کەی بی باوەران هیچ نیه یه ، تەنها سەری لەسەر گەردانیەوه دەردە چیت ، یان روویان به رەو تاریکی دەراوات ..

ئینجا فیرعەون ووتی : وازم لی بهینن با موسی بکوژم ، با هەر هاوار له پەروەردگاری بکات ، چونکه به راستی دەترسم که دین وئاینتان بگۆریت !! یاخود دووبەرەکی و خراپه وشەر وشۆر له ولات و سه ر زەویدا به رپا بکات ...!!!

ئینجا موسی ووتی : بیگومان من پەنا ده گرم به پەروەردگاری خۆم که پەروەردگاری ئیوەشه له هه موو لووت به رزو خۆ به زل زانیك باوەری بەرۆژی لیپرسینەوه نه بیت (راستیه کان ئاوه ژوو بکات).

(**خوای گه وره**) **دە فەرموویت** :﴿ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ فَإِذَا جَاءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَلَا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ﴾ **الاعراف ١٣٠-١٣٣** .

واتا: سویند بیت به خوا به راستی ئیمه شوینکەوتوەکان و گه لی فیرعەوننمان گیرۆدەی چەند سالیکی گرانی نه هاتی و کەم بوونه وه ی رزق و رۆزیی و بەرو بوومه کان کرد ، بۆ ئەوەی ئەوان دابچله کین په ند وەرگرن بیر بکه نەوه ..!! جا ئەوانه کاتیك خیر چاکه یان بۆ بیت ئەوه ده لین : ئەمه حەقی خۆمانه و ئیمه شایستەین ،خۆ ئه گەر ناخۆشیه کیان تووش بیت ئۆبال و شوومیان دەدەنه پال موسی(علیه السلام)و ئەوانه ی له گه لیدا بوون ، ئاگاداربن به راستی هه رچی رەشبینی و گه شبینیان هه یه هه مو لەلایه ن خوا وەیه ، بەلام زۆر به یان ئه م راستیانه تی ناگەن و نایزانن ..؟!! فیرعەون و دارو دەستەی ووتیان : هەر چی بۆ بهینیت بەلگەو موعجیزه تا چاوبه ستمان لیبکه ی پیی ، ئەوه ئیمه هەر بروا دارانین به تۆ ..!! جا ئیمەش بەلای لافاوو کولله و ئه سپی و بۆقی چۆراو چۆری خوینمان نارده سەریان له کاتیدا ئه وانه چه ندها بەلگه ی روون بوون ، له سەر تاوانباریان ، که چی ئەوان هەر لووت بەرزیان کردو خۆیان به زل و گەورە زانی به راستی قه ومیکی تاوانبارو تاوانکارو سته مکار بوون ..؟؟!!

٤٢---

(**خوای گەورە**) دە فەرموویت : ﴿فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ﴾**غافر ٤٥-٤٦** .

واتا: جا (خوای گەورە) ئە و ئیمانداره ژێرەی پاراست لە پیلانی خراپ و درندانەیان ، دارو دە ستەی فیرعەونیش سزایه کی زۆر سە ختیان تووش بوو ...!!

ئاگری دۆزەخە ، بە یانیان و ئیواران ، نیشانیان دەدریت ، یاخود پیایاندا دە چزینریت ، لە جیهانی بەرزەخدا ، رۆژی قیامە تیش فەرمان دەدریت ، ئادەی تاقم و دەستە ی فیرعەون بخە نە ناو ئیش و ئازاری زۆر ناخۆشە وە ..؟؟!!

(**خوای گەورە**) دە فە رموویت :﴿ وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدْوًا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنَتْ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ آلْآنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ﴾ **یونس ٩٠-٩٢** .

واتا: ئە وسا نەوی ئیسرائیلمان بە دەریادا پە راندەوە ، فیرعەون و سەربازانی بۆ ستەم و دەستدریژی شوینیان کەوتن ، تا ئە و کاتەی (کە ئاوەکە چووەوە باری ئاسایی خۆی) فیرعەون خەریك بوو دە خنکا ئا لەو کاتەدا ووتی : وا ئیتر باوەر هینا بەوەی کە هیچ خوایەك نیە جگە لەو خوایە ی کە نەوەی ئیسرائیل باوەریان پیهیناوە ومن ئیتر لە موسلمان و ملکە چانم .

ئە وسا پیی وترا ،ئایا ئیستا ، باوەر دە هینیت ! لە کاتیدا بە راستی پیشتر یاخی بوویت لە ریزی ئەوانەدا بوویت کە تۆوی خرپە یان دەچاند .. ؟!!

ئە مرۆ ئیتر لاشەی تۆ رزگار دە کە ین تا ببیتە موعجیزە و پە ند و ئامۆژگاری بۆ ئەوانەی دوایتۆ دین دیارە خوای گەورە پاراستویە تی لەوەی کە ماسی بیخوات ، شە پۆلی دەریا گەیاندیە کەنار ، تا ئەوانەی کە بە خوا یان دەزانی بە چاوی خۆیان ببینن کە فیرعەون ئادەمیزادیکە وەك ئەو خەلکە و ببیتە پە ند ، بۆ هەموو پاشاو زۆر دارە کانی سەر زەوی کە ئەوە سەر ئە نجامی مسۆگەری هەموویانە ، بەلام بەراستی زۆربە ی خەلکی لە ئایە تو موعجیزەکانی ئیمە غافل و وبیئاگان ..؟؟!!

زولم وسته م و بی شەرمی فیرعەون ستەمکاران

بی گومان فیرعەون دە یە ویت موسی بکوژیت لە مە شدا هیچ حسابیك بۆ خودای (موسی) نە لی دە ترسیت و نە ریزو شکۆی لی دە نیت ، ئەم نە ریتە شی بە م ووتەیە دەر بری کە ووتی : (ولیدع ربە) واتا : (ئەوا من موسی دە کوژمو با ئە ویش هە ر دوا لە خودای خۆی بکات کە فریا کەویت با هەر پە نا بەریتە بەر ئە و خودا یە ی).. ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ﴾ واتا : فیرعەون ووتی : وازم لی بهینن با موسی بکوژم ، با هەر هاوار لە پەروەردگاری بکات.

بی گومان ئە و ووتە ناشرینە ی فیر عەون نیشانە یە لە سەر لووت بە رزی و بی شەرمی و حە یایی و سووکایە تی کردنی خۆی ، فیر عەون باوەر بە _موسی_ ناهینیت بە چاوی سووکایەتی بۆی دەروانیت ، جۆن دە سە لات دارانی ئە م سەردە مە ئاوەر لە فە قیرو هە ژاران نادە هیچ با یە خیکیان پی نادەن تەنها هەر خە ریکی لووت بە رزی خۆیانن زلم و ستەم لە خەلکی بی دەسە لات دە کە بیر لە سزای (خوا گەورە) نا کە نەوە بیر لە حیساب و کتابی دوارۆژی خۆیان نا کە نەوە هە ر خەریکی گەورە کردنی دەسەلاتی خۆیانن بی شە رمانە رفتاری نا بە جی و ناداد پەروەری دە کەن بەرامبەر بە خەلکی خۆیان ، بۆیە فیرعە ون دە ی ووت : با _ موسی _ پە نا بەریتە بەر خودای خۆی ، واش بیری دە کردە وە کە خودای –موسی – فیرعەون ناترسینیت ،وە ناتوانیت ری لە کوشتنی –موسی- بگریت ، هەر وەك ستە مکارانی ئە سەردە مە کە لە دوعاو نزای ئە م خە لکە ناترسین ، کە (خوای گەورە) چاودیرە بە سەر مانەوە دوعا کانی ئە م خەلکە هەژارە قبول دەکات و بە دەردی فیرعەونیان دە بات لە ناویان دەبات هیچ ئاسەواریکیان لە دوا دا نامینیت ، بی گومان نەترسان لە خودا ئە م هۆیە بوو کە پالی بە هەر ستەمکاریکەوە ناوە بۆ رووبە روو بوونەوەی بانگە وزا کارانی حەق و ئازاردان و کوشتنیان .. بی گومان خۆ ئە گە ر فیرعەونی ستەمکار باوەری بە خودا بهینایە و ریزو شکوی لی بنایە ئەوا ئازاری شوینکەو توانی خودای نەدەدا ، هە ر وەك ئە م رستە نا شرینەی فیرعەون کە دە لیت : (با پانا بەریتە بەر خودای خۆی) ، بی گومان هە موو ستە مکاریك لە کاتی شکاندی سنوور و فە رمانە کانی خودا دا ئە ووتەیان گۆتەوە   بە زمان گووتیانە هەندیك لە ستەمکاران بە کردار و هەلسو کەوت ئە نجامیانداوە ، جا هەر کاتیك چە ند ستەمکاریك چەند بی فەرمانی خودا ی کردبیت ئە وا ئە م ستەمکارانە وە ك فیرعە ون رفتار دە کەن سە رئە نجامی فیرعەونیش دیارە وە خوای گەورە جۆن سزای دا لە بەر چاوی خەلکە کەی تووشی ئازارو ئە شکە نجەی زۆری دا تا ببیتە عیبرت پەندو ئامۆژگاری بۆ ئەوانی دوای فیرعەون کە نە توانن وەك فیرعەون رفتارو کرداری خرپە لە سەر رووی زەوی ئە نجام بدە ، وە ئەوەی لە سەریگەی و رفتاری فیرعەون بروات لە گەل فیر عەون حیساب دە کریت و حشر دە کریت ، پە نا بەخوا ...

له چیرۆکی فیرعه وندا له قورئانی پیرۆز ، خواستی ده روونی سته‌مکارا نمان بووشی ده‌بیته وه ؟!!
هه‌روه‌ها له چیرۆکی موسی فیرعه‌وندا ، (خوای گه‌وره) ساغی هه‌لویستس سته‌مکارنمان ده‌خاته به چاو ، هه‌روه‌ها باری ده روونی هه‌موو سته‌مکاریك و رازو نیازی سته‌مکار بۆ شی ده‌کاته‌وه ، بی گوما سته‌مکاری رۆچوون له گوناهو تاوان ، که‌وا له سته‌مکار ده کات سووربیت له سه‌ر سته‌م و زۆرداری و دوژمنایه تی خودا ، ئه م شه دوو چۆرن :
یه که م : خۆ به زل زانین ئه و هۆیه یه ، که پال به و سته‌مکارانه‌وه ده‌نیت بۆ ئه نجامدانی تاوانکاری و کاری خراپه و شیواندن له ژیاندا ، هه‌ر ئه و هۆیه شه ری له ته نازل په شیمان بوونه‌وه تۆبه گرتن و وازهینان له ده‌سکه‌وته حرامه به ده ست هینراوه‌کانیان لی ده‌گریت و ناهیلیت ده‌ست له و فسق فسادی و وه کاری پووچوو به تالانه‌ش هه‌لگرن ، که چوار ده وری ده‌روونه کانیانی داون، وه دل یان به مۆر ره‌ش بووه له سه‌ر سته م کردن و تاوانکاری و خرپه کاری له گه ل خه‌لکدا ، به‌راستی خۆ به زل گه‌وره زانین به‌ر به ستیکه بۆ ئه‌وان ، که ناهیلیت مل به حه ق بده‌ن دانی پیدا بنین وه په یره‌وی بانگه‌وازی بۆ خودا بکه ن ، جا بی گومان هیچ که سیك حه ق ره‌ت نا کاته‌وه ، ته‌نها که سیکی لووتبه‌رز خۆ به زل زان نه‌بیت ، هه‌ر ئه م که سه‌ش به‌ر به‌ره کانی و دژایه‌تی شوینکه‌وتوانی حه‌ق ده کات ...
دووه‌م : باوه‌ر نه هینان به رۆژی دوای یان رۆژی حساب له گه‌ل لی پرسینه‌وه ، چونکه ده‌سه‌لاتداری له سته‌مدا رۆچوون له سته‌م کردن تۆ به نا که تا سه‌ریان تی نه‌نین ، تا وه ك فیرعه‌ون سه ر ئه نجام نه‌که‌ونه به‌ر سزای (خوای گه‌وره) ، سته‌مکار وه ك فیرعه ون (الطاغیه) له سنور ده‌ر چووه ئه و له و براوایه دایه که ژیانی دونیا هه‌مووشتیکه بۆ ئه و ، برواشی وایه هیزی خۆی هه رده مینیت وه ك فیرعه‌ون ، وه ده‌سته‌لاته‌که‌ی هه ر به رده‌وام ده بیت ، له بیر کردوه ده‌ر ئه نجامی فیر عه‌ون ،هامان، قاروون ، حیجاج هیتلر ، ستالین ، صدام ، قه‌زافی ، حوسنی مبارك ، ئه و سته‌مکارانه‌ی رابردوو ، وه ئه‌وانه‌ی له‌دوای ئه وانه شه وه دین سه ر ئه نجامیا هه‌ر سه‌ر شۆریه ملکه‌چی و گه‌رانه‌وه بۆ لای (خوای گه‌وره) یه ، بی گومان خۆ ئه گه ر ئه م سته‌مکارانه باوه‌ر به رۆژی دوای یان قیامه‌ت بینن و له حساب و چه‌ندو چونی رۆژی حساب بتر ستن ، ئه‌وا بی گومان واز له سته‌م و زۆردایی ده هینین ، که‌وا یه هۆکاری سته‌مکردن و تاوانکاری و خراپه کاری ، له حه‌ق لادانه به باوه‌ر نه‌هینان به رۆژی لی پرسینه‌وه ..
واتا زمانی راگردتنی سته مکاره له ئاست سته‌مه که‌ی دوا زامنی مل به حه‌ق دان و خۆ به‌حه‌ق سپاردنیشیه‌تی ،
خودا یه په‌نا ده گرین به‌تۆ نه‌مان خه‌یته خانه ی سته‌مکاران ،هیدایه‌تمان دا بۆ سه‌ر ریگای راست و دروستی خوا په‌رستی خۆت ، له شیتانه کان و سته مکارا نمان بپاریزه ، ده‌رگای خیر وبه ره‌که‌تمان بۆ والا کا آمین آمین آمین ...

---٤٥

